

Grau en Dret
Treball de fi de Grau (21067)
Curs acadèmic 2014-2015

**L'INTERCANVI AUTOMÀTIC DE DADES FISCALS
INTERNACIONAL I LES CONSEQÜÈNCIES PEL
PRINCIPAT D'ANDORRA**

Roger Padreny Carmona
NIA: 151998

Tutor del treball:
Ester Marco Peñas

DECLARACIÓ D'AUTORIA I ORIGINALITAT

Jo, Roger Padreny Carmona, certifico que el present treball no ha estat presentat per a l'avaluació de cap altra assignatura, ja sigui en part o en la seva totalitat. Certifico també que el seu contingut és original i que en sóc l'únic autor, no incloent cap material anteriorment publicat o escrit per altres persones llevat d'aquells casos indicats al llarg del text.

Roger Padreny Carmona
Barcelona, 5 de juny del 2015

A ells, la Dolors i l'Eduard
A elles, la Júlia i la Marta

RESUM

L'intercanvi internacional de dades fiscals és un procediment de col·laboració entre administracions tributàries d'Estats diferents, que permet a aquestes últimes adquirir dades dels seus contribuents que tenen capital a l'estranger. Unes dades que faciliten a l'Administració tributària la tasca de control del compliment de les obligacions fiscals del contribuent. Aquest treball analitza els aspectes més teòrics d'aquest intercanvi, fent èmfasi a la finalitat, objecte, subjecte i tipus d'intercanvi existents. A continuació, s'exposa la transcendència en matèria de lluita contra el frau i evasió fiscal que té la nova tendència mundial en matèria d'intercanvi automàtic de dades fiscals, partint de tres creacions jurídiques que en faciliten aquest, com són: el nou estàndard mundial de *l'Organització per la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic* (OCDE); la Directiva 2014/48/UE de la Unió Europea i la llei *Foreign Account Tax Compliance Act* (FATCA), provinent dels Estats Units d'Amèrica. Finalment, s'analitza el nou marc fiscal i feina feta en matèria de transparència i intercanvi d'informació que ha realitzat Andorra els últims sis anys, així com les conseqüències de l'aplicació d'aquests tres instruments jurídics citats, en un Estat com l'andorrà.

Índex de Continguts

I.	INTRODUCCIÓ	1
II.	L'INTERCANVI INTERNACIONAL DE DADES FISCALS	2
	2.1. La finalitat.....	3
	2.2. Objecte i subjecte d'estudi.....	5
	2.3. Tipus d'intercanvi de dades fiscals.....	9
III.	L'INTERCANVI AUTOMÀTIC DE DADES FISCALS	14
	3.1. Els treballs de l'OCDE: de l'intercanvi previ a sol·licitud al nou estàndard mundial d'intercanvi automàtic.....	15
	3.1.1. El nou estàndard mundial d'intercanvi automàtic de dades fiscals.....	23
	3.2. El paper de la UE i la feina prèvia en matèria de transparència fiscal i intercanvi d'informació.....	28
	3.2.1. La Directiva 2014/48/UE, de 24 març 2014 per la qual es modifica la Directiva 2003/48/CE en matèria de fiscalitat dels rendiments de l'estalvi en forma de pagament d'interessos.....	33
	3.3. FATCA i el poder estructural dels Estats Units d'Amèrica.....	35
IV.	LES CONSEQÜÈNCIES DE L'INTERCANVI AUTOMÀTIC DE DADES FISCALS PEL PRINCIPAT D'ANDORRA	42
	4.1. Feina feta.....	43
	4.2 Les perspectives de futur d'Andorra i l'aplicació de la nova directiva de l'estalvi de la UE, el nou estàndard mundial en matèria d'intercanvi d'informació de l'OCDE i FATCA	50
V.	CONCLUSIÓ	54
VI.	BIBLIOGRAFIA	59

I. INTRODUCCIÓ

Aquest treball és el resultat d'un interès acadèmic per la matèria i d'un interès personal per un tema que afectarà directament les bases del sistema econòmic del país de l'autor del treball, Andorra.

Com el títol de l'estudi indica, s'analitzarà la nova tendència mundial actual en matèria d'intercanvi de dades fiscals entre administracions tributàries. Aquesta tendència porta el nom "d'intercanvi automàtic de dades fiscals" i està sent propulsada des de tres importants nuclis de poder. En primer lloc, dels Estats Units d'Amèrica (d'ara endavant, *EUA*), amb l'aprovació el passat 18 de març del 2010 de la *Foreign Account Tax Compliance Act*, també coneguda com *FATCA*. En segon lloc, des de la Unió Europea (d'ara endavant, *UE*), amb l'aprovació el passat 24 de març de la *Directiva 2014/48/UE, sobre la fiscalitat de les rendes de l'estalvi*, també coneguda com "Directiva de l'Estalvi". Finalment, a nivell mundial, des l'*Organització per la Cooperació i el Desenvolupament*¹ (d'ara endavant, *OCDE*) amb l'aprovació, el passat 29 d'octubre, del nou estàndard mundial automàtic d'intercanvi de dades fiscals (*Common Report Standard*), durant la VIIa Cimera del *Fòrum Global sobre transparència i intercanvi d'informació tributària*².

Aquests tres nous instruments jurídics es caracteritzen per tenir una idèntica finalitat i procediment. Tots tres, tenen com objectiu ser els mitjans més adequats per tal que les administracions tributàries estatals intercanviïn dades amb transcendència tributària i, alhora, ser una alternativa real i efectiva per acabar amb l'evasió i frau fiscal. Altrament, tots tres consideren que el mecanisme més adient per reduir l'evasió fiscal és el procediment d'intercanvi automàtic i periòdic entre administracions tributàries.

¹ Actualment formada per 34 Estats que representen més del 80% del PNB mundial.

² El *Fòrum Global* és la continuació d'un fòrum que va ser creat en la dècada de 2000 en el context dels treballs de l'OCDE per fer front als riscos d'incompliment fiscal dels *paradisos fiscals*. Concretament, al setembre de 2009 es va reestructurar en resposta a la crida del G-20, per tal de reforçar l'aplicació dels estàndards i normes mundials en matèria de transparència i intercanvi d'informació fiscal. Actualment, el Fòrum compta amb 126 membres en igualtat de condicions i és

² El *Fòrum Global* és la continuació d'un fòrum que va ser creat en la dècada de 2000 en el context dels treballs de l'OCDE per fer front als riscos d'incompliment fiscal dels *paradisos fiscals*. Concretament, al setembre de 2009 es va reestructurar en resposta a la crida del G-20, per tal de reforçar l'aplicació dels estàndards i normes mundials en matèria de transparència i intercanvi d'informació fiscal. Actualment, el Fòrum compta amb 126 membres en igualtat de condicions i és l'organisme internacional més important per garantir l'aplicació dels estàndards acordats a nivell internacional, en matèria de transparència i intercanvi d'informació en l'àmbit fiscal.

Per aquest motiu, tenint en compte que aquesta nova tendència en intercanvi de dades fiscals ja és una realitat, en aquest treball s'intentarà analitzar els trets principals de cadascun d'aquests instruments jurídics que faciliten la transmissió de dades. No obstant això, per tal que el lector pugui entendre què significa exactament intercanviar dades fiscals, s'exposarà també quina és la finalitat concreta, l'objecte i el subjecte de l'intercanvi, així com els diferents tipus d'intercanvi existents actualment. A més a més, també es durà a terme un resum de l'activitat prèvia dels tres nuclis de poder enunciats (*OCDE*, *UE* i els *EUA*), en matèria de transparència de dades fiscals, que servirà perquè el lector pugui comprendre el motiu pel qual aquesta nova tendència i instruments jurídics citats, provenen d'aquests tres espais diferents.

Finalment, s'exposarà quines poden ser les conseqüències de l'aparició i futura aplicació de *FATCA*, la nova *Directiva de la UE* i el nou estàndard de l'*OCDE*, al Principat d'Andorra, un Estat el qual porta dècades beneficiant-se de la diferència fiscal amb els seus territoris veïns. En aquest sentit, s'analitzarà la feina feta els últims anys en matèria de transparència i intercanvi d'informació, així com s'exposarà quins són els escenaris i/o perspectives de futur per Andorra. Ensenms, en aquest anàlisi, el lector també podrà llegir quins han estat els nous canvis introduïts en matèria d'impostos directes, que han configurat l'anomenat "nou marc fiscal andorrà". En escriu, també s'analitzaran les últimes iniciatives tan legislatives, com executives, que han obert l'economia andorrana a l'exterior i han permès que aquesta es diversifiqués.

En resum, el present anàlisi pretén ser un estudi que inclogui els conceptes bàsics en matèria d'intercanvi de dades fiscals, examini el contingut dels nous mecanismes i/o instruments que s'han elaborat per tal de millorar la transmissió de les dades i analitzi les conseqüències de l'aplicació d'aquests nous mecanismes al Principat d'Andorra.

Si després de la lectura d'aquest text, un ciutadà de qualsevol nacionalitat ha comprès el per què de la importància d'aquest nou canvi de tendència en matèria d'intercanvi de dades fiscals internacionals i, per una altra banda, un ciutadà resident a Andorra, ha comprès els canvis notoris que pot suposar l'aplicació d'aquests nous instruments jurídics per l'economia del seu país, voldrà dir que aquest treball ha assolit el seu objectiu.

II. L'INTERCANVI INTERNACIONAL DE DADES FISCALS.

Tot tema d'estudi està compost per un objecte que esdevé la base d'anàlisi i motiu pel qual es realitza l'estudi. En aquest sentit, en aquest primer punt s'establiran els conceptes que vertebran l'objecte d'aquest treball, per tal d'oferir al lector una visió clara i coherent de la unitat base que s'analitza.

Així mateix, en primer lloc s'exposarà quina és la finalitat, segons la doctrina que té l'intercanvi de dades fiscals. En segon lloc, s'establirà a quin objecte i subjecte concrets ens referim quan es produeix un intercanvi de dades fiscals. Finalment, es farà referència als quatre tipus d'intercanvi de dades fiscals presents actualment dins el context internacional, per tal que el lector pugui entendre també els procediments diversos que existeixen i comparar-los. No obstant això, no es realitzarà un estudi concret de cada mètode, sinó que l'objectiu serà enunciar al lector els mètodes existents, per tal que els pugui diferenciar i entengui la funcionalitat i/o eficàcia de cadascun d'aquests. Altrament, l'anàlisi concret serà el del mètode automàtic d'intercanvi d'informació tributària que es realitzarà en el tercer punt d'aquest treball.

2.1. La finalitat

L'enunciat d'aquest primer punt fa referència a una sola finalitat, no obstant, tenint en compte l'amplitud de l'objecte d'estudi enunciat anteriorment, podem dir que no només existeix una única i principal finalitat en l'intercanvi de dades fiscals. Nogensmenys, tot i poder-ne trobar varies, tres són les principals.

En primer lloc, tal i com postula CALDERÓN CARRERO³, la primera finalitat de l'intercanvi d'informació fiscal és la lluita contra el frau i l'evasió fiscal. Per tant, si l'intercanvi d'informació és el mètode que té com a funció evitar aquest frau i evasió fiscals, una correcta transmissió d'aquestes dades fiscals ajuda als Estats a localitzar als contribuents evasors o defraudadors i d'aquesta manera, acaba permetent que els Estats apliquin la normativa tributària a aquests evasors.

En relació a aquesta primera finalitat, el *Manual per la implementació de l'Intercanvi d'Informació amb objectius tributaris* del Comitè d'Assumptes Fiscals de l'OCDE⁴, estableix

³ CALDERÓN CARRERO, J.M.. "Tendencias actuales en materia de intercambio de información entre Administraciones Tributarias". *Documentos del Instituto de Estudios Fiscales*, IEF, Ministerio de Economía y Hacienda, Madrid, 2001, p. 5.

⁴ Disponible al portal web <http://www.oecd.org/tax/exchange-of-tax-information/41814314.pdf>, consultat el dia 8 de maig de 2015.

que “l’intercanvi d’informació facilita d’una manera efectiva que els Estats puguin mantenir la seva sobirania sobre els seus propis tributs assegurant així la correcta liquidació del seu poder tributari, en front a altres Estats contractants”⁵. Per tant, podem concloure que aquesta primera finalitat té una doble vessant: la recerca de la justícia i l’aplicació correcta de les normes tributàries als contribuents.

Altrament, pel que fa a la segona finalitat, podem dir aquest intercanvi facilita la identificació de l’origen dels fons amb que es financen delictes associats a l’evasió i frau fiscal com el terrorisme o blanqueig de capitals, així com Estats que afavoreixen voluntària o involuntàriament aquestes activitats⁶. En aquest sentit, exemples clars d’aquesta segona finalitat els trobem en els treballs i recomanacions del *Financial Action Task Force (FATF, o també conegut com GAFI)* de la OCDE⁷. Un d’aquests treballs és “*Voluntary Tax Compliance Programmes*”⁸ (Programes de Conformitat Fiscals Voluntaris) on la *FATF* té com objectiu l’aplicació de les seves mesures contra els delictes de blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme, coordinant les autoritats competents tributàries per intentar trobar informació amb transcendència fiscal que ajudi a esbrinar qui són els delinqüents.

Per una altra banda, la tercera finalitat està molt relacionada amb l’aplicació del Dret Europeu. En aquest sentit, nombrosa jurisprudència del TJUE ha establert que no es pot negar un benefici fiscal o atorgar un determinat règim jurídic a un contribuent (tant si és resident, com no) invocant la manca d’informació sobre la seva situació personal o les seves activitats en un altre estat membre⁹. Per tant, com recorda CALDERÓN CARRERO¹⁰, aquesta finalitat permet establir els límits del *principi de no discriminació* i evitar un tracte discriminatori entre els diferents ciutadans europeus. D’aquesta manera, s’impedeix a les

⁵ Paràgraf setè de la pàgina 4 del *Manual per la implementació de l’Intercanvi d’Informació amb objectius tributaris*

⁶ MERINO ESPINOSA, M.P. i NOCETE CORREA, F.J.. “El intercambio de información tributaria: entre la diversidad normativa: entre la diversidad normativa, la imprecisión conceptual y la pluralidad de intereses”. *Crónica Tributaria: Estudios y Notas*, París, 2011, p.140.

⁷ Disponible al portal web <http://www.fatf-gafi.org/>, consultat el dia 10 de maig de 2015.

⁸ Vegis FATF-OECD, “Annual Report 2013-2014”, París, 2014, p.13. Més informació: <http://www.fatf-gafi.org/documents/taxamnestyandassetrepatriationprogrammes.html>, consultat el 10 de maig de 2015.

⁹ SSTJCE de 28 d’Octubre de 1999, assumpte *Vestergaard*, C-55/98; SSTJCE de 14 de Febrer de 1995, assumpte *Schumacker*, C-279/93; SSTJCE de 15 de Maig, assumpte *Futura Participations*, C-250/95.

¹⁰ CALDERÓN CARRERO, J.M.. “Tendencias actuales en materia de intercambio de información entre Administraciones Tributarias”. *Documentos del Instituto de Estudios Fiscales*, IEF, Ministerio de Economía y Hacienda, Madrid, 2001, p. 8.

Administracions Tributàries nacionals obstaculitzar les llibertats europees si mai aquestes al·leguen el desconeixement de la situació fiscal del contribuent¹¹.

Per últim, afegir que aquestes tres finalitats establertes són la conseqüència directa de l'obertura econòmica mundial de les economies estatals, també anomenada "globalització". En aquest sentit, l'obertura econòmica estatal i la consegüent reducció de les polítiques proteccionistes, han suposat als Estats una adaptació dels seus ordenaments jurídics a aquesta nova realitat. Aquesta obertura es veu clarament en el dret tributari internacional, que s'amplia i, com postulen COLLADO YURRITA i ROMERO FLOR¹², "l'obertura a l'exterior comporta la generació tan de rentes com de pagaments de font estrangera, que unit a la multiplicitat de jurisdiccions fiscals existents, pot donar lloc a problemes de doble imposició en dos Estats" (Estat de la font i estat de residència). Per tant, podem concloure que la globalització implica nous reptes pels Estats, els quals es veuen obligats a fer més intenses les relacions exteriors de cooperació fiscal i intercanvi d'informació.

En resum, es comprova com la finalitat principal de l'intercanvi de dades fiscals és adaptar-se a un context internacional cada vegada més globalitzat, fent més intenses les relacions i cooperació interestatal, amb l'objectiu final evitar l'evasió i frau fiscal, i permetre aplicar la normativa pròpia de cada Estat a tots els seus residents fiscals.

No obstant això, encara no s'ha precisat quin tipus d'informació i de quin subjecte es pot intercanviar. Per la qual cosa, perquè el lector entengui la transcendència d'aquest mecanisme d'interacció entre administracions estatals, el següent punt tractarà d'analitzar l'objecte i subjecte de l'intercanvi d'informació fiscal.

2.2. Objecte i subjecte d'estudi

Abans d'entrar en l'estudi dels diferents mètodes o instruments jurídics existents per intercanviar informació qualificada com a fiscal, és important realitzar un anàlisi de l'objecte amb el qual es basa aquest intercanvi. En aquest sentit, la millor manera d'entendre l'objecte

¹¹ MERINO ESPINOSA, M.P. i NOCETE CORREA, F.J.. "El intercambio de información tributaria: entre la diversidad normativa: entre la diversidad normativa, la imprecisión conceptual y la pluralidad de intereses". *Crónica Tributaria: Estudios y Notas*, París, 2011, p.141.

¹² COLLADO YURRITA, M.A. i ROMERO FLOR, L.M.: "El intercambio de información entre administraciones tributarias". *Intercambio internacional de información tributaria: avances y proyección futura*, coord. per Gemma Patón García, María Esther Sánchez López; Miguel Angel Collado Yurrita (dir.), Madrid, 2011, p. 30.

d'estudi és entendre, en primer lloc, la diferència entre dos conceptes moltes vegades assimilats, no obstant, jurídicament diferents: parlem de l'*assistència mútua entre Estats* i el propi *intercanvi d'informació* de dades fiscals.

Primerament, podem dir que la principal diferència entre ambdós conceptes rau en el fet que l'*assistència mútua* és un procediment que sempre inclou bilateralitat estatal, mentre que l'*intercanvi d'informació* pot tenir caràcter unilateral. En aquest sentit, la diferència és merament formal, ja que “tot intercanvi d'informació pot tenir caràcter unilateral sense fer referència al conveni o tractat, sobre la base del principi de competència fiscal lesiva o reciprocitat d'interessos”¹³. Per tant, amb aquestes paraules, entenem que tota assistència fiscal entre estats o administracions tributàries és el resultat d'un conveni o tractat vinculants, que prèviament ja hagin establert aquesta possibilitat. En canvi, tot i poder haver-hi acords, convenis o tractats referents a l'intercanvi d'informació, el mer intercanvi d'informació pot ser unilateral fruit d'una possible presumpció de la comissió d'un frau fiscal, “que justificaria la hipotètica iniciativa espontània de transmissió de dades amb transcendència tributària per part d'un determinat Estat en favor d'aquell altre que pogués veure perjudicat per la conducta lesiva en qüestió”¹⁴. En resum, s'observa ja des d'un primer moment una diferència formal evident entre ambdós procediments, fruit de la finalitat pròpia d'aquests dos.

També, altres autors com GARCÍA PRATS¹⁵ estableixen aquesta diferència formal entre els conceptes d'*intercanvi d'informació* i *assistència mútua*. En aquest sentit, l'autor justifica que són diferents posant com exemple el procediment de recaptació tributària. Segons l'autor, per arribar a un resultat efectiu en la recaptació tributària entre Estats hi ha d'haver-hi prèviament un acord de col·laboració, i aquest no pot ser espontani. En canvi, l'intercanvi d'informació tributària sí que pot ser espontani, és a dir, unilateral¹⁶. Per tant, en relació a l'establert per GARCÍA PRATS, l'intercanvi d'informació actua com a quelcom accessori en la recaptació tributària, ja que aquesta recaptació només podrà ser efectiva si prèviament hi hagut un conveni o tractat vinculant d'assistència mútua entre dos Estats.

¹³ ROSEMBUJ, T.: “Intercambio internacional de información tributaria”, Servei de publicacions i edicions de la Universitat de Barcelona, Barcelona, 2004, p.13 (Vegeu que l'autor utilitza el terme “relació comunicacional” a l'hora de fer referència a l'intercanvi de dades fiscals).

¹⁴ MERINO ESPINOSA, M.P. i NOCETE CORREA, F.J.. “El intercambio de información tributaria: entre la diversidad normativa: entre la diversidad normativa, la imprecisión conceptual y la pluralidad de intereses”. *Crónica Tributaria: Estudios y Notas*, París, 2011, p.142.

¹⁵ GARCIA PRATS, F.A: “La asistencia mutua en materia de recaudación tributaria”, *Crónica Tributaria*, Instituto de Estudios Fiscales, Madrid, 2001, p. 94

¹⁶ La *unilateralitat* implica la transmissió d'informació d'un Estat cap a un altre, sense que hi hagi *reciprocitat* (que l'altre Estat també transmeti informació).

En escriu, l'exemple més fefaent de la diferència entre aquests dos conceptes, el trobem en la redacció del *Model de Conveni Tributari de l'OCDE*¹⁷. En aquest sentit, la diferència és clara ja que l'article 26 MC OCDE, tracta al voltant de l'intercanvi d'informació, mentre que el 27 fa referència a l'assistència mútua en la recaptació d'impostos. Així mateix, comprovem com l'intercanvi d'informació és un concepte més ampli que el de l'assistència mútua entre Estats, ja que el primer pot ser una eina efectiva per tal de facilitar-ne aquesta assistència, no obstant pot estar també completament desvinculat de qualsevol procediment interestatal d'assistència mútua, com poden ésser els procediments d'assistència mútua per la recaptació tributària.

Per una altra banda, encara no s'ha diferenciat quin és el contingut de l'objecte sotmès a intercanvi d'informació tributària, és a dir, quin tipus d'informació s'intercanvia. Abans de determinar aquest contingut, s'ha d'establir que l'objecte o informació que es pot intercanviar depèn del tipus d'instrument jurídic, com un tractat, directiva, conveni o acord, al que es refereixi l'intercanvi. D'aquesta manera, la informació fiscal intercanviada depèn molt del que s'hagi pactat anteriorment entre els Estats. No obstant això, sí que existeixen uns barems o mínims que la doctrina ha sabut enunciar

En primer lloc, els criteris exigits eren el de la *necessitat*, així com també que la informació fos *jurídicament important* o *tenir transcendència tributària*.

Pel que fa al criteri de la *necessitat*, aquest es compleix quan l'Estat demostra que ha fet ús de tots els mitjans possibles que la seva legislació li atorga per tal d'aconseguir una informació al voltant d'un contribuent o resident fiscal seu¹⁸.

Altrament, una informació és *jurídicament important* o té *transcendència tributària*, quan permet a l'Administració tributària aconseguir aquella informació que li atorga la possibilitat de conèixer la declaració tributària d'un contribuent de la mateixa Administració¹⁹.

¹⁷ Disponible al portal web: <http://www.estrategiafiscal.net/wp-content/uploads/2011/09/Modelo-de-Convenio-Tributario-sobre-la-Renta-y-el-Patrimonio-Versi%C3%B3n-Abreviada-2010-ESPA%C3%91OL.pdf> (versió de 2010), consultat l'11 de maig de 2015.

¹⁸ CALDERÓN CARRERO, J.M.: "El artículo 26 MC OCDE 2000: La cláusula de intercambio de información", *Comentarios a los convenios para evitar la doble imposición y prevenir la evasión fiscal concluidos por España (análisis a la luz del Modelo de Convenio de la OCDE y de la legislación y jurisprudencia española)*, Fundación Pedro Barrié de la Maza, Instituto de Estudios Económicos de Galicia, A Coruña, 2004, p. 69.

¹⁹ CALDERÓN CARRERO, J.M.: "Intercambio de Información y asistencia mutua", a CARMONA FERNÁNDEZ, N., *Convenios fiscales Internacionales y fiscalidad de la Unión Europea 2014*, CISS, Madrid, 2014, p. 680

Nogensmenys, des del 2005, amb la modificació de l'article 26.1 del Model de Conveni de la OCDE, el criteri de la *necessitat* com a requisit per tal de realitzar l'intercanvi s'ha flexibilitzat per tal d'afavorir-ne i evitar les restriccions Estatals, a l'hora de justificar la seva negativa a intercanviar informació amb l'Estat requerent. En aquest sentit, l'apartat primer d'aquest article 26 canvia la *necessitat* i exigeix el criteri d'informació sigui *previsiblement pertinent*. El fet que es passi a un criteri de *previsible pertinència*, redueix de forma notòria les restriccions que poguessin tenir els Estats a l'hora d'accedir a la informació, ja que el principi de subsidiarietat no esdevé un límit a l'intercanvi²⁰.

Així mateix, hem de considerar aquest canvi de gran importància, ja que la informació que un Estat transmeti a l'altre no haurà de ser qualificada específicament d'informació necessària, és a dir, la verificació que s'hagin esgotat tots els mitjans de recerca d'informació per part de l'Estat que rep la informació.

Altrament, si concretem i ens posem a establir una concreta definició i/o contingut de la informació que es pot intercanviar, em d'observar el segon paràgraf dels *Comentaris del Comitè d'Assumptes Fiscals de l'OCDE* a l'article 26 del Model de Conveni Tributari de l'OCDE²¹, el qual defineix que seran aquelles “dades referents a la subjecció fiscal de persones físiques o jurídiques, públiques o privades, a l'activitat econòmica de determinats subjectes, al període de residència o estades d'una persona concreta en el territori d'un Estat, a qüestions comptables, qüestions relatives al règim jurídic (fiscal o no) de certes operacions, rendes (qualificació / subjecció) o entitats”.

Per tant, si observem l'entramat de la definició que estableix el Comentari, en podem extreure la conclusió final que és un concepte ampli i que, com s'ha expressat anteriorment s'han d'establir uns límits, essent el principal, que la informació sigui *previsiblement pertinent*. En aquest sentit, CALDERÓN CARRERO deixa de banda qualsevol dubte al voltant de l'abast d'aquest concepte quan postula que seran pertinents “aquelles dades que permetin a l'Estat receptor dels mateixos, aplicar les disposicions d'un conveni de doble imposició o la seva pròpia legislació interna”²².

²⁰ NOCETE CORREA, F.J. i MERINO ESPINOSA, M. : “El objeto del intercambio internacional de información”. *Intercambio internacional de información tributaria: avances y proyección futura*, coord. per Gemma Patón García, María Esther Sánchez López; Miguel Angel Collado Yurrita (dir.), Madrid, 2011, p. 69.

²¹ Disponible en el portal web: <http://www.estrategiafiscal.net/wp-content/uploads/2011/09/Modelo-de-Convenio-Tributario-sobre-la-Renta-y-el-Patrimonio-Versi%C3%B3n-Abreviada-2010-ESPA%C3%91OL.pdf>, p. 412, consultat l'11 de maig de 2015.

²² CALDERÓN CARRERO. J.M.: “El control del fraude fiscal internacional a través del intercambio

D'altra banda, respecte el subjecte, de la mateixa definició del Comentari del *Comité d'Assumptes Fiscals de l'OCDE* n'extraïem que la persona la qual està implicada i/o relacionada amb les dades intercanviades pot ésser molt ampli. En aquest sentit, és curiós i posa de manifest l'amplitud del concepte, que el propi Comentari preveu la subjecció a l'intercanvi de dades de persones jurídiques públiques, tenint en compte el fet que aquestes pertanyen a la pròpia Administració Estatal.

Ensems, com s'ha senyalat en el principi d'aquest apartat, tant el subjecte com l'objecte de la informació transmesa dependran del possible contingut de l'instrument jurídic acordat. Per la qual cosa, no es pot dir que la informació tributària tingui un contingut tancat. L'únic requisit és que sigui *previsiblement pertinent* i, com s'exposarà en els pròxims punts, es garanteixin i respectin els drets dels contribuents.

2.3. Tipus d'intercanvi de dades fiscals

En aquest punt, s'exposarà de forma breu i concisa com la informació amb transcendència fiscal es transmet. En aquest sentit, existeixen diferents instruments jurídics que permeten tal intercanvi: des d'acords bilaterals fent ús dels *Model de Conveni Tributari de l'OCDE* o el *Model d'Acord d'intercanvi d'Informació de l'OCDE*, a acords multilaterals d'organitzacions internacionals d'integració, com les *Directives* de la UE.

No obstant aquestes diferències, cadascun d'aquests instruments jurídics té dins el seu entramat els tres tipus de procediments tradicionals: l'intercanvi previ sol·licitud; l'intercanvi espontani i l'intercanvi automàtic d'informació. A més a més, n'existeix un altre específic com és l'intercanvi d'informació sectorial que a continuació s'exposarà.

En primer lloc, hem de puntualitzar que *l'intercanvi d'informació prèvia petició* ha estat l'estàndard mundial en matèria de transmissió de dades fiscals per part de l'OCDE, fins l'última trobada del *Fòrum Global per la Transparència i Intercanvi d'Informació fiscal*²³. Aquest es caracteritza per una "situació en la qual una autoritat competent sol·licita una

de información", *Working Papers*, Instituto de Estudios Económicos de Galicia, A Coruña, 2000, p.7.

²³Al *VIIè Fòrum Global per la Transparència i l'Intercanvi d'Informació Fiscal* (Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes), celebrat els dies 28 i 29 d'octubre del 2014 a Berlín, i pel s'aprova l'esborrany al voltant del nou model d'intercanvi d'informació tributària que estableix l'intercanvi automàtic d'informació fiscal estàndard mundial.

determinada informació a una altra autoritat competent”²⁴. Normalment, com estableix el *Manual per a l'aplicació de les disposicions relatives a l'intercanvi d'informació amb objectius tributaris*, “la informació sol·licitada es refereix a l'examen, consulta o investigació de les obligacions tributàries d'un contribuïent durant uns determinats períodes tributaris”. Altrament, segons *Manual de l'OCDE*²⁵, aquesta modalitat exigeix 5 passos. El primer es basa amb els procediments de *preparació i enviament de la petició*, on l'Estat requerit ha d'aplicar uns requisits de forma i contingut determinats. El segon pas, es tracta de la *recepció i la verificació de la petició*, on l'Estat requerit contempla si s'han complert els requisits anteriorment citats. El tercer i quart passos, són els de la *recopilació de la informació i la resposta de la petició*, on s'exigeix que l'Estat requerit actuï amb el màxim de diligència, eficiència i confidencialitat, per tal que els drets dels contribuïents no es vegin vulnerats. Per una altra banda, l'últim pas és el de la *informació de retorn*, que exigeix a l'Estat requerit transmetre una valoració (*feedback*) a l'Estat requerit de la qualitat de la informació rebuda. Segons el mateix *Manual* citat, aquest últim pas permet millorar tan la qualitat de futurs intercanvis d'informació, com la motivació dels funcionaris que proporcionen la informació. A més a més, també és útil aquesta valoració perquè permet a les autoritats competents preveure els recursos que necessiten de cara a futurs intercanvis²⁶.

En segon lloc, un altre tipus d'intercanvi és *l'intercanvi espontani d'informació*, que “consisteix a facilitar informació que sigui previsiblement rellevant per a una altra part contractant i que no hagi estat prèviament sol·licitada”²⁷. A més a més, com postula el *Manual*, a causa de la seva naturalesa, “l'intercanvi espontani d'informació depèn de la participació i cooperació activa dels funcionaris tributaris locals” (per exemple, auditors

²⁴Mòdul primer del *Manual per a l'aplicació de les disposicions relatives a l'intercanvi d'informació amb objectius tributaris*, aprovat pel Comitè d'Assumptes Fiscals de l'OCDE el 23 gener 2006. Disponible en el portal web <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/41814511.pdf>, consultat el 12 de maig de 2015.

²⁵CALDERÓN CARRERO, J.M.: “Intercambio de Información y asistencia mutua”, a CARMONA FERNÁNDEZ, N., *Convenios fiscales Internacionales y fiscalidad de la Unión Europea 2014*, CISS, Madrid, 2014. p. 668. i ROSEMBUJ, T.: “Intercambio internacional de información tributaria”, Servei de publicacions i edicions de la Universitat de Barcelona, Barcelona, 2004, p.13. - ofereixen una definició semblant a la del *Manual*.

²⁶Mòdul primer del *Manual per a l'aplicació de les disposicions relatives a l'intercanvi d'informació amb objectius tributaris*, aprovat pel Comitè d'Assumptes Fiscals de l'OCDE el 23 gener 2006. Disponible en el portal web <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/41814511.pdf>, consultat el 12 de maig de 2015.

²⁷Mòdul segon del *Manual per a l'aplicació de les disposicions relatives a l'intercanvi d'informació amb objectius tributaris*, aprovat pel Comitè d'Assumptes Fiscals de l'OCDE el 23 gener 2006. Disponible en el portal web <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/41814511.pdf>, consultat el 12 de maig de 2015.

tributaris, etc.) i, per una altra banda, “la informació proporcionada espontàniament normalment és eficaç, ja que afecta a dades detectades i seleccionades per funcionaris tributaris del país que les envia durant o després d'una auditoria o un altre tipus d'investigació tributària”. En aquest sentit, l'intercanvi espontani es produeix normalment quan es tenen indicis que s'ha produït una possible evasió fiscal que perjudica un altre Estat²⁸.

En tercer lloc, trobem l'*intercanvi automàtic de dades fiscals*, el qual es pot definir com “la transmissió "en massa" d'informació de contribuents, de manera sistemàtica i periòdica pel país de la font al país de residència, en relació amb diverses categories de renda (per exemple, dividendes, interessos, cànon, salaris, pensions, etc.)”²⁹. A més a més, el *Manual* citat afegeix que “aquesta informació és obtinguda d'una forma rutinària al país de la font (generalment a través d'informació facilitada pel pagador sobre els pagaments efectuats (institucions financeres, empresari, etc.)”. També, segons el *Manual*, “s'ha de tenir en compte que l'intercanvi automàtic es pot utilitzar per transmetre altres tipus d'informació que poden resultar útils, com ara canvis de residència, la compra o la disposició de béns immobles, devolucions d'IVA, etc”.

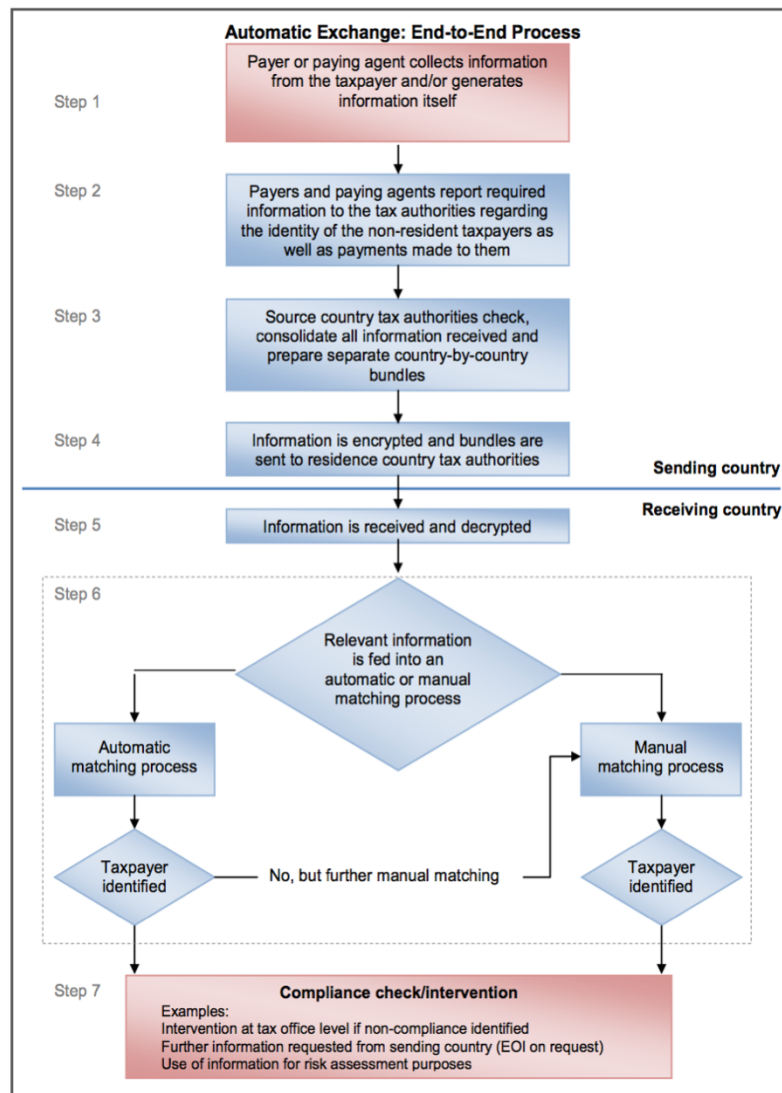
Així mateix, el *Manual* també postula que “la informació relativa a l'adquisició d'actius significatius pot ser usada per tal d'avaluar el patrimoni net d'una persona física i per veure si la renda declarada es correspon raonablement amb la transacció”. Per últim, recorda el *Manual* que “hi ha un creixent nombre de països involucrats en l'intercanvi automàtic d'informació utilitzant diferents tipus de mitjans: cintes de gravació, disquets, CD, així com documents en suport paper”.

En aquest sentit, un exemple de com funciona l'intercanvi automàtic ens el mostra el el primer treball de l'OCDE enfocat exclusivament al voltant de l'intercanvi d'informació automàtic anomenat: *Automatic Exchange of Information: What its is; How it Works;*

²⁸ Segons ROSEMBUJ, T. a: “Intercambio internacional de información tributaria”, Servei de publicacions i edicions de la Universitat de Barcelona, Barcelona, 2004, p.13, “la presumpció simple d'una pèrdua fiscal injustificada o anormal és condició bastant perquè procedeixi la relació comunicacional, sense petició prèvia”.

²⁹ Mòdul tercer del *Manual per a l'aplicació de les disposicions relatives a l'intercanvi d'informació amb objectius tributaris*, aprovat pel Comitè d'Assumptes Fiscals de l'OCDE el 23 gener 2006. Disponible en el portal web <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/41814511.pdf>, consultat el 12 de maig de 2015.

Benefits; What remains to be done, de l'any 2012. Aquest treball, estableix que l'intercanvi es basa en 7 passos bàsics³⁰, com podem observar perfectament en l'*esquema 1*.

Esquema 1: El procediment d'intercanvi automàtic. Font: OCDE-What its is; How it Works; Benefits; What remains to be done", 2012.

El primer és el pas en que el pagador o agent pagador recull la informació dels contribuents i / o genera informació. El segon és quan l'agent pagador o agent de pagaments reporta informació a les autoritats fiscals. El tercer és quan les autoritats fiscals consoliden la informació per país de residència. El quart és aquell on la informació és encriptada i per

³⁰ "Automatic Exchange of Information: What its is; How it Works; Benefits; What remains to be done" OCDE, 2012, p. 9. Disponible al portal web:<http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/automatic-exchange-of-information-report.pdf>, consultat el 21 de maig de 2015.

paquets s'envia a les autoritats fiscals del país de residència (pot ser transmesa a través de CD-ROMs). El cinquè és aquell on la informació es rep i desxifra. El sisè succeeix quan el país de residència extreu la informació rellevant en un procés d'aparellament automàtic o manual. Finalment, en el setè punt el país de residència analitza els resultats i pren l'acció que correspongui. Altrament, hi ha un últim pas, el qual es pot portar a terme durant tot el procés, que és la valoració de l'actuació de les autoritats competents. En aquest sentit, la valoració pot ser dels “dos sentits”, del país requirint al país requerit o a la inversa. Aquesta informació servirà de cara a properes cooperacions d'ambdós Estats.

Per una altra banda, retornant al *Manual* citat, aquest afegeix que la base jurídica de l'intercanvi automàtic es troba en diferents instruments jurídics com: l'article 26 sobre intercanvi d'informació del conveni tributari sobre la renda i el patrimoni entre els països (aplicació del *MC OCDE*); l'article 6 del *Conveni de l'OCDE i el Consell d'Europa sobre assistència mútua en matèria tributària*; l'article 3 de la *Directiva 77/799/EEC del Consell de la Unió Europea, sobre Assistència Mútua*, en el seu text vigent; *La Directiva de l'Estalvi de la Unió Europea 2003/48 /EC*; l'article 17 del *Reglament del Consell de la Unió Europea sobre cooperació administrativa en matèria d'Impost sobre el Valor Afegit*; el *Reglament del Consell de la Unió Europea, de 16 de novembre de 2004, sobre cooperació administrativa en matèria d'impostos especials*; o l'article 4, paràgraf 3 de *Model d'acord d'Intercanvi d'Informació del CIAT*³¹.

No obstant això, hem de recordar que el manual en qüestió és un text de l'any 2006 i després de 9 anys de la seva publicació, han aparegut nous instruments que posen l'intercanvi automàtic com a nucli de la transmissió de dades fiscals. Els principals són: la llei FATCA provinent dels EUA; les noves directives de l'estalvi (2014/48/UE) i de cooperació administrativa (2011/16/UE) amb matèria fiscal de la Unió Europea, així com el nou model mundial d'intercanvi d'informació fiscal de l'OCDE, basat en un estàndard d'intercanvi automàtic (*Common Reporting Standard*).

També, el *Manual* preveu un altre tipus d'intercanvi d'informació tributària diferent als tres tradicionals: parlem de l'*intercanvi sectorial d'informació tributària*³². Segons aquest text, es tracta d'un intercanvi d'informació “que afecta de manera global i específica a un

³¹ CIAT és l'acrònim de *Centre Interamericà d'Administracions Tributàries*.

³² Mòdul quart del *Manual per a l'aplicació de les disposicions relatives a l'intercanvi d'informació amb objectius tributaris*, aprovat pel Comitè d'Assumptes Fiscals de l'OCDE el 23 gener 2006. Disponible en el portal web <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/41814511.pdf>, consultat el 12 de maig de 2015.

sector econòmic, i no a contribuents en particular”. Afegeix també que “el propòsit de tal intercanvi és assegurar unes dades exhaustives de les pràctiques industrials mundials i de les pautes comportament, possibilitant als inspectors fiscals efectuar amb més coneixement i d'una forma més eficaç les inspeccions dels contribuents del sector”.

Finalment, afegir que les tendències tradicionals per acabar amb el frau i evasió fiscals dins la OCDE han estat relacionades al procediment d'*intercanvi d'informació prèvia sol·licitud*. Nogensmenys, en l'actualitat aquesta tendència ha canviat sobretot degut a la voluntat política dels països més industrialitzats del món per acabar amb el frau i l'evasió fiscal internacional, els quals, a través d'espais com el G-20 i el mateix *Fòrum Global sobre Transparència i Intercanvi d'Informació tributària*, han establert les bases d'un futur estàndard d'intercanvi d'informació amb transcendència tributària a nivell mundial.

Per aquest motiu, degut als nous canvis importants en la lluita contra l'evasió fiscal, el següent punt intentarà exposar quins són els orígens d'aquest canvi de tendència i el nou panorama actual, partint des de tres focus o espais que han dut i estan duent iniciatives tant a nivell mundial, com regional.

III. L'INTERCANVI AUTOMÀTIC DE DADES FISCALS

En l'anterior punt, s'ha exposat que s'entén per intercanvi de dades fiscals, a qui afecta, així com quins són els mètodes o eines jurídiques que s'han creat per tal de permetre aquest intercanvi. En referència a aquests mètodes, s'ha exposat que la tendència tradicional a nivell mundial és la de l'intercanvi d'informació prèvia petició. També, s'ha esmentat que actualment i des de fa pocs anys, existeix una nova tendència que advoca cap a l'intercanvi automàtic de dades fiscals. No obstant això, aquesta tendència no seria transcendent si fos liderada per un ínfim grup de països, però com que actualment existeix una forta, veritable i real iniciativa cap aquest nou mètode, hem de considerar que és important analitzar en què consisteix aquesta.

En aquest sentit, diem que és “força” perquè aquest canvi està encapçalat pels països més industrialitzats del món (G-5 i G-20) i perquè el canvi s'advoca des de múltiples i diferents espais o nuclis de poder (OCDE, *Fòrum Global sobre Transparència i Intercanvi d'informació tributària*, G-20, Estats Units i UE).

També, diem que és “veritable” perquè ja fa anys que existeix una voluntat política per acabar amb l’evasió i frau fiscal a nivell internacional, i els nous últims canvis demostren que no només existeix una voluntat teòrica, sinó que és una voluntat portada a la pràctica.

Finalment, diem que existeix una iniciativa “real” perquè aquesta voluntat s’ha reflectit en textos jurídics vinculants com són la nova Directiva de l’Estalvi de la UE; els acords intergovernamentals FATCA d’Estats Units o l’acord per implementar un nou estàndard a nivell global, sobre intercanvi automàtic d’informació fiscal, aprovat el passat 29 d’octubre de 2014 a Berlín, al *VIIè Fòrum Global sobre Transparència i Intercanvi d’informació tributària*.

Per aquest motiu, tenint en compte la multiplicitat d’espais, exposarem com s’ha arribat a aquests nous instruments jurídics i els trets principals d’aquests, partint dels tres nuclis de poder d’on han sorgit: l’OCDE; la UE i Estats Units d’Amèrica.

3.1. Els treballs de l’OCDE: de l’intercanvi previ a sol·licitud al nou estàndard mundial d’intercanvi automàtic

L’OCDE³³, des dels seus inicis, abans i tot de ser fundada com a tal, ja ha treballat per tal de crear un marc normatiu tributari i afavorir el comerç entre els seus Estats membres. En aquest sentit, podem considerar que el primer text d’aquesta organització és el “Projecte de Conveni per evitar la doble imposició respecte els impostos sobre la renda i el patrimoni” de 1956, elaborat per part del *Comitè Fiscal de l’Organització Europea per la Cooperació Econòmica* (actual OCDE), que va acabant convertint-se amb el *Model de Conveni Internacional per evitar la doble imposició de la OCDE* de 1963.

Altrament, des del primer text de l’organització fins als anys 2000, aquesta ha elaborat nombrosos textos i instruments jurídics que tenen com objectiu establir una cooperació transnacional entre Estats en matèria tributària. Com a exemples més clarividents, s’han de destacar el *Model de Conveni sobre assistència administrativa mútua en matèria fiscal* de 1988, presentat juntament amb el Consell d’Europa o l’informe anomenat “La competència

³³ Actualment, formada per 34 estats que representen el 80% del PNB mundial, així com el 70% del comerç mundial.

fiscal perniciosa. Un problema global emergent”, de 9 d’abril de 1998³⁴, el qual té com objectiu crear un *Fòrum sobre Competència fiscal lesiva o perjudicial*.

En aquest sentit, destaquem aquests dos textos perquè el primer, tot i no acabar sent satisfactori per la negativa dels Estats a firmar-lo degut a la manca de garantia de protecció de la confidencialitat dels contribuents³⁵, és el primer projecte de conveni multilateral de l’OCDE que busca la cooperació interestatal en matèria tributària. No obstant això, gràcies a la modificació del 2010 (*Protocol 2010*), el conveni en qüestió acabarà acceptant-se i firmant-se per molts Estats. Per una altra banda, el segon és conegut per molta part de la doctrina³⁶ com el primer treball encarat a la lluita contra els Estats qualificats com paradisos fiscals.

En base d’aquest informe, l’any 2000 apareix un nou document anomenat *Towards global tax cooperation: progress in identifying and eliminating harmful tax practices* (“Cap a la cooperació fiscal mundial: progressos en la identificació i eliminació de les pràctiques fiscals perjudicials”). Aquest està elaborat pel recent creat *Fòrum sobre Competència fiscal Perjudicial* i en aquest s’inclouen dos llistes de països o jurisdiccions: una on hi havien els règims fiscals qualificats com lesius o “preferencials” i una altra que inclou jurisdiccions considerades com possibles *paradisos fiscals*.

Concretament, l’Informe estableix que existirà un jurisdicció qualificada com a *règim fiscal preferencial* quan l’Estat tingui: una manca de transparència del règim fiscal que faci impossible accedir altres Administracions tributàries a la informació al voltant d’aquest règim fiscal; una absència de transmissió d’informació amb transcendència fiscal dels contribuents no residents i que es beneficiïn del règim fiscal; una baixa o inexistent tributació per un grup específic de rentes i, finalment, una diferència entre les avantatges fiscals aplicables als no residents, de les menors avantatges aplicables als residents fiscals.

També, l’informe postula que es qualifica com *paradís fiscal*, aquell Estat que compleixi amb les següents característiques: una absència de participació o rendiment econòmic notori del contribuent; la inexistència de cap tipus d’impost general; una transparència normativa tributària nul·la; l’existència de normes que obstaculitzin i facin

³⁴ Nom original: “*Harmful tax competition. An emerging global issue*”. Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/tax/transparency/44430243.pdf>, consultat el 17 de maig del 2015.

³⁵ COLLADO YURRITA, M.A. i ROMERO FLOR, L.M.: “El intercambio de información entre administraciones tributarias”. *Intercambio internacional de información tributaria: avances y proyección futura*, coord. per Gemma Patón García, María Esther Sánchez López; Miguel Angel Collado Yurrita (dir.), Madrid, 2011, p. 45.

³⁶ MORENO GONZÁLEZ, S.: “Nuevas tendencias en materia de intercambio internacional de información tributaria”: hacia un mayor y más efectivo intercambio automático de información”, *Crónica Tributaria*, IEF, núm. 146, Madrid, 2013, p. 197.

impossible l'accés a la informació tributària (l'exemple més fefaent d'aquesta situació és el *secret bancari*).

Per una altra banda, l'any 2001, juntament amb aquestes llistes, n'hi apareix una altra que inclou *paradisos fiscals no cooperatius*. Aquesta llista tenia com objectiu que les jurisdiccions qualificades com paradisos fiscals col·laboressin amb l'OCDE i modifiquessin el seu règim fiscal abans del 2006. En aquest sentit, aquelles jurisdiccions que s'hi oposessin i no col·laboressin, se les qualificaria com no cooperatives i "se'ls hi aplicaria un grup de mesures "anti-paradís" fiscal amb la finalitat d'aïllar-les internacionalment"³⁷.

Posteriorment, el criteri de *paradís fiscal* canvia i acaba basant-se en dos ítems: el de la transparència del règim fiscal i el de l'intercanvi d'informació. El canvi de rumb o tendència d'aquests criteris, ve afavorit pel fet que l'Administració americana, liderada pel President Bush, considera que no es pot qualificar a un Estat pel nivell de la seva tributació, ja que cada Estat és sobirà en la configuració de la seva normativa i règim fiscal. Aquest canvi, s'observa en l'Informe del Progrés de l'OCDE del 2001³⁸, on els criteris de transparència i intercanvi d'informació esdevenen bàsics a l'hora de qualificar un paradís fiscal com *cooperatiu* o *no cooperatiu*.

Els anys següents, apareixeran nombrosos informes anomenats de forma general com "Informes del progrés de l'OCDE" que tractaran d'identificar aquells règims qualificats com *paradisos fiscals no cooperatius* i aquells altres qualificats com *cooperatius*. Exemples fefaents són: l'*Improving access to bank information for tax purposes: the 2003 progress report*³⁹ i l'*OECD's project on harmful tax practices: the 2004 progress report*⁴⁰.

Per una altra banda, el 2002 s'elabora el *Model d'Acord sobre intercanvi d'informació en matèria tributària* de l'OCDE⁴¹, que permet als països establir un acord propi i exclusivament sobre intercanvi d'informació, de forma bilateral o multilateral. En aquest sentit, cal recordar que aquest model d'acord és un text de *soft law* i per la qual cosa no és vinculant. No obstant això, aquest model consolida el nou estàndard d'intercanvi

³⁷ MALDONADO GARCÍA-VERDUGO, A.: "Nueva posición de la OCDE en materia de paraísos fiscales", *Documentos Instituto de Estudios Fiscales*, núm. 99, 2001, p. 31.

³⁸ Nom original: *OECD's project on harmful tax practices: the 2001 progress report*. Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/ctp/harmful/2664450.pdf>, consultat el 17 de maig del 2015.

³⁹ Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/14943184.pdf>, consultat el 17 de maig del 2015.

⁴⁰ Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/ctp/harmful/30901115.pdf>, consultat el 17 de maig del 2015.

⁴¹ Nom original: *Model Agreement on exchange of information on tax matters*. Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/ctp/harmful/37975122.pdf>, consultat el 18 de maig del 2015.

d'informació (en aquell moment, *intercanvi previ sol·licitud*), que s'incorporarà *al Model de Conveni de l'OCDE de 2005*.

Aquest model d'acord és “la clara evidència pràctica del canvi de postura de l'OCDE degut al nou posicionament del EUA pel que fa als criteris de delimitació dels nous paradisos fiscals i jurisdiccions cooperatives”⁴², incloent les obligacions mínimes en matèria de transparència i intercanvi d'informació que han de complir els paradisos fiscals cooperatius si no volen que se'ls hi apliquin mesures “anti-paradís” fiscal.

Altrament, el fet que aquest acord es basés en l'intercanvi sota petició prèvia, acabarà resultant un impediment formal a l'hora d'accedir a la informació⁴³, per la qual cosa i com s'explicarà en les properes línies, els Estats acaben decidint canviar l'estàndard i advocar cap un model automàtic d'intercanvi.

També, en aquests anys, s'estableixen les bases del que s'anomenarà i en un proper punt d'aquest treball es concretarà, com *level playing field*, o “normes de joc comunes”. Aquestes normes les elaboraran, en un principi, un grup anomenat *Global Forum on Taxation*, el qual esdevindrà l'actual *Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes de l'OCDE*, també anomenat *Fòrum Global sobre Transparència i Intercanvi d'Informació*. Un grup el qual estarà format per Estats membres de l'OCDE i “socis col·laboradors” i tindrà la funció principal d'establir uns estàndards mínims de transparència a nivell internacional, per aconseguir unes normes comunes i iguals per tots. Aquest objectiu, s'intentarà complir mitjançant la petició de canvis normatius als Estats que facilitin l'intercanvi d'informació i la realització de qüestionaris on s'analitzi el compliment dels objectius marcats⁴⁴.

En aquest sentit, un exemple d'un primer treball d'aquest grup és el *Progress towards a level playing field. Outcomes of the OECD global forum on taxation*, de 2004.

⁴² MERINO ESPINOSA, M.P. i NOCETE CORREA, F.J.. “El intercambio de información tributaria: entre la diversidad normativa: entre la diversidad normativa, la imprecisión conceptual y la pluralidad de intereses”. *Crónica Tributaria: Estudios y Notas*, IEF, Madrid, 2011, p.147.

⁴³ CALDERÓN CARRERO. J.M.: “Intercambio de información y asistencia mutua”, a CARMONA FERNÁNDEZ, N., *Convenios fiscales Internacionales y fiscalidad de la Unión Europea 2014*, CISS, Madrid, 2014, p. 780.

⁴⁴ COLLADO YURRITA, M.A. i ROMERO FLOR, L.M.: “El intercambio de información entre administraciones tributarias”. *Intercambio internacional de información tributaria: avances y proyección futura*, coord. per Gemma Patón García, María Esther Sánchez López; Miguel Angel Collado Yurrita (dir.), Madrid, 2011, p. 49.

Posteriorment, l'any 2005, es realitza una modificació del de *Model de Conveni sobre la renda i el patrimoni (MC OCDE)*⁴⁵. Aquesta modificació, com hem dit anteriorment, té com objectiu principal adaptar el *Model de Conveni OCDE* a les noves tendències en intercanvi d'informació establertes al *Model d'Acord sobre intercanvi d'informació en matèria tributària* del 2002. En concret, es produirà una modificació de l'article 26 del Model de Conveni de l'OCDE, referent a l'intercanvi d'informació.

Aquesta modificació suposa dos nous canvis importants en els paràgrafs quart i cinquè de l'article 26 d'aquest conveni. En aquest sentit, la nova redacció del paràgraf quart, evidencia la impossibilitat d'un Estat de negar-se a transmetre informació degut a que no té "interès fiscal nacional" en aquesta informació. Altrament, la redacció del paràgraf cinquè estableix que l'Estat tampoc pot negar-se a transmetre informació quan se'l sol·licita a fer-ho, al·legant el fet que aquesta es troba en poder d'una institució financera o banc.

Tanmateix es produïssin canvis, segons PATÓN GARCIA, "el secret bancari no acaba sent incompatible amb els requisits de l'article 26, ja que aquesta clàusula només requereix limitades excepcions a les normes de secret bancari"⁴⁶. Nogensmenys, hem de considerar que l'actualització i intent de coherència del *Model de Conveni* amb el *Model d'Acord sobre intercanvi d'informació en matèria tributària de l'OCDE del 2002* és un nou pas important per incrementar els nivells de transparència dels Estats, els quals veuen reduïdes les seves capacitats de negativa a l'hora de transmetre informació. En afegiment, aquest model de conveni serà modificat varis cops als anys següents (2008, 2010 i 2014).

En escriu, l'any 2006 es publica el citat anteriorment *Manual per la implementació de les previsions normatives sobre l'intercanvi d'informació a efectes tributaris*, elaborat pel Comitè d'Assumptes Fiscals de l'OCDE. Aquest manual, té com objectiu bàsic ser una eina útil als Estats a l'hora d'intercanviar informació. D'aquesta manera, el manual il·lustra als Estats "quins són" i "com funcionen" aquests mètodes d'intercanvi, així com multitud d'altres aspectes generals, al voltant de l'objecte, el subjecte, la duració i límits a l'intercanvi d'informació. A més a més, hem de dir que aquest manual té una altra finalitat subsidiària: promoure l'intercanvi d'informació i la transparència entre els Estats.

⁴⁵ Nom Original: *Model Tax Convention on Income and on Capital 2005*. Disponible al portal web: http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/model-tax-convention-on-income-and-on-capital-condensed-version-2005_mtc_cond-2005-en, consultat el 19 de maig del 2015.

⁴⁶ PATÓN GARCÍA, G.: "La dimensión del intercambio de información en los convenios fiscales internacionales". *Intercambio internacional de información tributaria: avances y proyección futura*, coord. per Gemma Patón García, María Esther Sánchez López; Miguel Angel Collado Yurrita (dir.), Madrid, 2011, p. 191.

D'altra banda, la veritable feina contra l'evasió fiscal comença a principis del 2009, concretament el 2 d'abril del 2009, quan el caps d'Estat del G-20 reunits a Londres, estableixen que s'ha acabat l'època del secret bancari, així com el fet que prendran mesures contra les jurisdiccions *no cooperatives* i els paradisos fiscals⁴⁷. Fruit d'aquesta reunió, l'OCDE començarà a diferenciar en els seus treballs tres tipus de Estats, inclosos en tres llistes diferents.

En primer lloc, s'estableix una llista anomenada "blanca", que inclou les jurisdiccions que tenen una normativa en concordança amb els estàndards internacionals d'intercanvi d'informació i de lluita contra l'evasió fiscal. També, s'exigeix el requisit d'haver firmat un mínim de 12 Convenis tributaris, seguint el model de conveni de l'OCDE, amb clàusula d'intercanvi d'informació (art. 26) present o acords d'intercanvi d'informació (basats amb el *Model d'Acord sobre intercanvi d'informació en matèria tributària* de l'OCDE).

En segon lloc, s'elabora una segona llista de nom "grisa", la qual inclou aquells estats compresos en introduir els estàndards internacionals a la seva legislació i realitzar la formalitat de signar 12 acords d'intercanvi o convenis. No obstant, són Estats que formen part d'aquesta llista perquè encara no han realitzat tals canvis completament.

Finalment, també es crea una tercera llista de nom "negra", que inclou tots aquells Estats no compromesos a introduir els mínims o estàndards de transparència i intercanvi d'informació en la seva legislació.

Aquesta llistes, com recorda MORENO GÓNZÁLEZ⁴⁸, van suposar una "pressió internacional" als Estats membres que va provocar la signatura de més de 800 acords sobre intercanvi d'informació i la reclassificació i acceptació dels estàndards internacionals de moltes jurisdiccions incloses en la llista grisa i negra, del 2009 al 2012.

Nogensmenys, no serà fins l'any 2010, quan comencen els treballs de l'OCDE per tal d'analitzar l'aplicació de l'estàndard internacional d'*intercanvi d'informació sota petició prèvia*. Aquests treballs s'anomenen *Peer review process* i es propulsen des del *Fòrum Global de Transparència i Intercanvi d'Informació Tributària*. L'objectiu d'aquests treballs és

⁴⁷ Concretament ho estableixen en el punt 15.7 de la "Declaració dels Leaders del G-20": "We agree: take action against non-cooperative jurisdictions, including tax havens. We stand ready to deploy sanctions to protect our public finances and financial systems. The era of banking secrecy is over". Text complet disponible en la següent adreça web: https://www.imf.org/external/np/sec/pr/2009/pdf/g20_040209.pdf, consultada el 19 de maig del 2015.

⁴⁸ MORENO GONZÁLEZ, S.: "Nuevas tendencias en materia de intercambio internacional de información tributaria": hacia un mayor y más efectivo intercambio automático de información", *Crónica Tributaria*, IEF, núm. 146, Madrid, 2013, p. 201.

analitzar l'aplicació i introducció de l'estàndard mínim en matèria d'intercanvi d'informació i transparència a tot el món⁴⁹. L'estudi va començar el 2010 i va concloure el 2014 i s'estructura en dues fases: en la primera s'analitza la legislació de l'Estat i la transparència d'aquesta en matèria fiscal i, en la segona, s'analitza la implementació dels estàndards de l'OCDE en matèria de transparència i intercanvi d'informació tributària. Per una altra banda, els resultats per cada jurisdicció poden ser de 4 tipus i van de més a menys en funció del compliment amb més o menys mesura dels requisits i/o estàndards internacionals: 1. *Compliant* (compleix totalment). 2. *Largely compliant* (compleix però no totalment). 3. *Partially compliant* (compleix de forma parcial). 4. *Non-compliant* (no compleix)⁵⁰.

Altrament, aquest mateix 2010, s'aprova a París el *Protocol d'esmena la Convenció d'Assistència Administrativa Mútua en Matèria Fiscal*, fet a Estrasburg el 25 gener 1988. Aquest nou text, com assenyala el mateix preàmbul, té com objectiu aconseguir la mateixa fita que l'anterior conveni el qual esmena, tenint en compte que "es va concloure amb anterioritat al reconeixement internacional de la norma relativa a l'intercanvi d'informació en matèria fiscal", és dir, abans que s'acceptés quin era l'estàndard d'intercanvi internacional d'informació amb transcendència tributària. Afegeix també que "és desitjable disposar d'un instrument multilateral per permetre al major nombre d'Estats beneficiar-se del nou marc de cooperació i aplicar les normes internacionals de cooperació més elevades en l'àmbit fiscal".

Per tant, comprovem com l'objectiu principal del text és assolir una eina jurídica que faciliti la cooperació interestatal en matèria tributària a nivell internacional. Aquest nou text, a diferència del primer, serà més acceptat i signat per més Estats al garantir punts com la confidencialitat en la transmissió de les dades que, segons molts Estats, no garantia l'anterior text.

D'aquest instrument, en podem comprovar com s'advoca cap un major intercanvi d'informació que el previst en el propi article 26 del MC OCDE, ja que l'article 21 de la Convenció en qüestió, amplia les causes per les quals no es pot negar transmetre informació, establint que l'assistència administrativa tributària s'ha d'atorgar quan l'Estat requerent no

⁴⁹ El Fòrum Global de l'OCDE el·labora un manual per guiar als Estats en l'implementació de l'estàndard. Aquest porta el nom origina "Implementing the Tax Transparency Standards-Handbook for Assessors and Jurisdictions: tax transparency".

⁵⁰ Els resultats complets de l'estudi es poden trobar al portal web: <http://www.oecd.org/tax/global-forum-releases-new-compliance-ratings-on-tax-transparency-for-10-jurisdictions.htm>, consultat el 19 de maig del 2015.

pot dur a terme totes les mesures necessàries per aconseguir la informació si aquestes són desproporcionades⁵¹.

Altrament, com recorda MARTÍNEZ GINER, l'increment de la clàusula d'intercanvi d'informació també s'observa en la redacció de l'article 22 del Conveni en qüestió, el qual elimina "la necessitat d'autorització de l'Estat subministrador de la Informació per a l'ús de la mateixa en procediments judicials"⁵².

Per una altra banda, l'any 2012, surt a la llum el primer treball de l'OCDE enfocat exclusivament al voltant de l'intercanvi d'informació automàtic, és a dir, l'anteriorment citat *Automatic Exchange of Information: What its is; How it Works; Benefits; What remains to be done* ("L'intercanvi automàtic d'informació: Què és; Com funciona; Beneficis; Què queda per fer")⁵³, que té com a funció principal fer promoció d'aquest tipus d'intercanvi entre els Estats membres.

No obstant això, els veritables treballs cap a l'elaboració d'un estàndard mundial d'intercanvi d'informació automàtic que substituís el que hi havia fins llavors, no van començar fins el míting dels Líders del G-20 a Rússia, el setembre del 2013. En aquesta trobada, van acordar canviar el model existent i anar cap un nou model d'intercanvi automàtic d'informació, com a únic estàndard global. Concretament, van acordar presentar el nou estàndard de cara la trobada del G-20 al febrer del 2014, encarregant tal treball al *Centre de Política i Administració Tributària* (CTPA)⁵⁴ de l'OCDE.

Afegir que aquest nou canvi de rumb, va ser sobretot induït per les potències europees d'aquest grup (Regne Unit, França, Alemanya, Itàlia i Espanya), les quals, el 9 d'abril de 2013, van decidir establir una prova pilot d'intercanvi d'informació automàtic entre aquestes i també amb els Estats Units, seguint el model FATCA.

També, en aquesta mateixa reunió, se li demana al *Fòrum Global sobre Transparència i Intercanvi d'Informació Tributària* que estableix un mecanisme per tal de vigilar i examinar l'aplicació de la nova normativa mundial sobre l'intercanvi automàtic d'informació.

⁵¹ PATÓN GARCÍA, G.: "La dimensión del intercambio de información en los convenios fiscales internacionales". *Intercambio internacional de información tributaria: avances y proyección futura*, coord. per Gemma Patón García, María Esther Sánchez López; Miguel Angel Collado Yurrita (dir.), Madrid, 2011, p. 187.

⁵² MARTÍNEZ GINER, L.A.: "La "multilateralización" de la cooperación administrativa en materia fiscal: avances en el convenio OCDE-Consejo de Europa sobre asistencia administrativa", *Crónica Tributaria*, IEF, núm. 2, Madrid, 2012, p.37.

⁵³ Text disponible al portal web: <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/automatic-exchange-of-information-report.pdf>, consultat el 9 de maig del 2015.

⁵⁴ Nom original: *Centre for tax policy and Administration*.

Finalment, el 13 de febrer del 2014, el CTPA presenta el *Common Reporting Standard for Automatic Exchange of Tax Information* (el nou estàndar global d'intercanvi automàtic d'informació financera)⁵⁵ i, posteriorment, el 6 de de maig del 2014, es produeix la “Declaració de l’OCDE sobre l’Intercanvi automàtic d’informació tributària” (*OECD Declaration on Automatic Exchange of Information in Tax Matters*). Aquesta està firmada per 34 jurisdiccions i, a més a més, 65 més fan públic la seva voluntat d’implementar-la . Dins d’aquest grup, 40 jurisdiccions declaren la seva voluntat de ser les primeres d’aplicar-la, començant el setembre 2017: són el grup d’Estats anomenats *early adopters*⁵⁶.

El 21 de juliol del 2014, l’OCDE publica la versió definitiva de l’estàndar, la qual havia estat aprovada el dia 15 pel Consell de la mateixa organització. Dos mesos després, per tal de facilitar l’aplicació de l’estàndar, el *Fòrum Global per la Transparència i Intercanvi d’Informació fiscal* publica un *Roadmap* (“full de ruta”)⁵⁷.

Finalment, el 29 d’octubre de 2014, 54 jurisdiccions firmen l’*Acord multilateral sobre autoritats competents per implementar l’intercanvi automàtic de dades fiscals*⁵⁸, dins el marc del *VIIè Fòrum Global sobre Transparència i Intercanvi d’informació tributària*, celebrat a Berlín. Aquest acord es fonamenta en l’article sisè de la *Convenció d’Assistència Administrativa Mútua en Matèria Fiscal de l’OCDE-Consell d’Europa* (Protocol 2010) i especifica concretament quin tipus d’informació s’intercanviarà. En concreció, s’estableix el setembre del 2017 com el moment en el qual començarà l’intercanvi automàtic de dades fiscals.

3.1.2. El nou estàndar mundial d’intercanvi automàtic de dades fiscals

⁵⁵ Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/automatic-exchange-financial-account-information-common-reporting-standard.pdf>, consultat el 10 de maig del 2015.

⁵⁶ Aquests Estats són: *Argentina, Bèlgica, Bulgària, Colòmbia, Croàcia, Xipre, la República Txeca, Dinamarca, Estònia, Illes Fèroe, Finlàndia, França, Alemanya, Grècia, Groenlàndia, Hongria, Islàndia, Índia, Irlanda, Itàlia, Corea, Letònia, Liechtenstein, Lituània, Malta, Maurici, Mèxic, Països Baixos, Noruega, Polònia, Portugal, Romania, San Marino, Seychelles, Eslovàquia, Eslovènia, Sud Àfrica, Espanya, Suècia i el Regne Unit; del Regne Unit Dependències de la Corona d’Illa de Man, Guernsey i Jersey; i Territoris d’Ultramar de Anguilla, les Bermudes, la Verge britànica al Regne Unit Illes, les Illes Caiman, Gibraltar, Montserrat i les Illes Turks i Caicos*. La declaració està disponible al portal web: <http://www.oecd.org/tax/transparency/AEOI-early-adopters-statement.pdf>, consultat el 17 de maig del 2015.

⁵⁷ Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/global-forum-AEOI-roadmap-for-developing-countries.pdf>, consultat el 19 de maig del 2015.

⁵⁸ Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/multilateral-competent-authority-agreement.pdf>, consultat el 19 de maig del 2015.

Aquest nou model d'intercanvi, com estableix el preàmbul del treball presentat el febrer del 2014, consta de dos parts separades i que juntes formen l'anomenat estàndard. En primer lloc, s'estableix un "estàndard comú de revelació d'informació" o *Common Reporting Standard* (d'ara endavant, *CRS*). En segon lloc, el treball inclou també el "Model d'Acord entre Autoritats Competents" o *Model of Competent Authority Agreement* (d'ara endavant, *MCAA*), el qual té com objectiu incloure el *CRS* en un instrument jurídic vinculant per les parts contractants, que estableix les bases legals perquè es pugui produir aquest intercanvi.

Pel que fa a l'estructura del *CRS*, podem dir que aquest es divideix en 9 seccions, les quals són: 1. Els requisits generals de l'intercanvi. 2. Els requisits generals de diligència. 3. La diligència per comptes individuals preexistents. 4. La diligència per comptes individuals nous. 5. La diligència per comptes d'entitats preexistents. 6. La diligència per comptes individuals preexistents. 7. Regles especials de diligència. 8. Definició de termes. 9. La implementació efectiva.

En aquest sentit, observem com molts d'aquests punts amb els quals s'estructura l'estàndard es basen en dos ítems. En primer lloc, si es tracta d'un compte individual o d'una entitat. En segon lloc, si és un compte preexistent a l'entrada en vigor de l'aplicació de l'estàndard o és un compte que es crea quan l'estàndard ja està en vigor.

Com recorda la mateixa introducció de l'estàndard, aquesta diferenciació es produeix perquè hi ha més dificultat i genera un cost major per les institucions financeres obtenir informació per antics comptes, que no pels de nova creació. Això és així perquè en els nous comptes ja des d'un primer moment s'informa als clients quin és el marc legal de l'intercanvi automàtic.

Altrament, per entendre les diferents seccions, s'ha de comprendre primerament els termes més importants que apareixen en aquestes. És la secció vuitena del *CRS*, la més llarga de totes de l'estàndard, la que estableix el contingut jurídic de cadascun dels termes.

Així mateix, en primer lloc s'ha d'entendre a què es fa referència quan es parla d'*institucions financeres* (d'ara endavant, *FFI's*). Segons l'estàndard, aquestes poden ésser institucions de custòdia i de dipòsit, això com entitats d'inversió i companyies d'assegurances especificades, llevat les que presentin un baix risc de ser utilitzades per evadir impostos, les quals no estan obligades a intercanviar informació. En aquest sentit, CALDERÓN

CARRERO⁵⁹ recorda que aquestes poden ésser fundacions, trust, brokers , així com vehicles i institucions d'inversió col·lectiva i/o entitats passives. Per tant, comprovem com l'OCDE, per tal d'intentar evitar el frau i la més avançada enginyeria fiscal, inclou dins l'estàndard tot tipus d'institucions jurídiques diverses.

Ensems, una altre punt important a definir és quin *tipus d'informació* estan obligades aquestes institucions a intercanviar. En aquest sentit, si observem la secció de definicions, així com el conjunt de l'estàndard, podem concloure que l'abast de la informació és ampli, ja que inclou: saldos del compte, l'ingrés de certs productes d'assegurances, interessos, dividends, d'ingressos per la venda d'actius financers i altres ingressos generats pel que fa als actius mantinguts en el compte o els pagaments realitzats respecte al compte.

A més a més, també és important definir quins són els comptes subjectes a revisió per les institucions financeres.

Pel que fa als *comptes d'entitats preexistents abans l'entrada en vigor del CRS* (secció 5a del CRS), hem de dir que el control es realitza per comptes d'entitats preexistents superiors a 250.000 USD, o l'equivalent en moneda local. Així mateix, els altres comptes no estan subjectes a revisió.

En escriu, les institucions financeres tenen l'obligació de controlar la residència de les persones que s'inclouen com a titulars dels comptes i les transaccions que aquestes realitzen. Aquest control es pot portar a terme mitjançant la informació que disposen, i normalment es realitza a través d'una avaluació de l'actiu i passiu. No obstant, si no es possible, caldrà una autocertificació.

Per una altra banda, pel que a fa als *comptes d'entitats de nova creació* (secció 6a del CRS), aquells creats al moment que l'estàndard ja està en vigor, aquest llindar de 250.000 USD no s'aplica. Afegir que aquestes entitats estaran sotmeses al mateix control enunciat que les entitats preexistents i, com recorda el CRS, amb els nous comptes serà més fàcil obtenir autocertificacions.

En segon lloc, pel que fa als *comptes individuals preexistents* (secció 3a del CRS), l'estàndard postula que les institucions financeres es veuran obligades a revisar els comptes individuals sense tenir cap llindar mínim. Altrament, s'estableix un règim jurídic divers dins

⁵⁹ CALDERÓN CARRERO, J.M.: "El futuro estándar global OCDE de intercambio automático de información financiera", *Estudios financieros. Revista de contabilidad y tributación: Comentarios, casos prácticos*, núm. 374, Madrid, 2014, p.13.

aquesta categoria de comptes, diferenciant els *comptes de valor superior* als *comptes de valor inferior*⁶⁰.

Pel que fa als *comptes de valor superior*, s'obliga a les entitats a seguir procediments de diligència deguda. En aquest sentit, l'exemple fefaent d'aquesta diligència pot ésser el coneixement efectiu del gerent del compte, així com la recerca de registres en paper.

Altrament, pel que fa als *comptes de valor inferior*, l'estàndard obliga a les institucions financeres a provar que els titulars dels seus comptes tenen una determinada residència. En cas que la institució financera trobi indicis contradictoris entre la residència que estipula la persona titular del compte i el que considera la institució financera, aquesta última haurà de provar que la persona concreta té una residència fiscal diferent a la determinada. Aquestes proves s'hauran de dur a terme a través d'una autocertificació i/o la presentació d'informes a totes les jurisdiccions a que transmeten informació. Si el la institució financera porta una autocertificació, es considerarà que el contribuent té la residència primerament determinada.

Ensems, pels *nous comptes individuals*, el CRS també preveu que les institucions financeres facin ús del procediment d'autocertificació per tal de comprovar que les dades conegudes són certes. A més a més, tampoc preveu un llindar mínim.

En afegiment, també s'ha de dir que aquest estàndard, tal i com postula la secció novena, obliga als Estats a canviar la seva legislació interna per tal d'adaptar-la al nou marc d'intercanvi d'informació periòdic.

Altrament, pel que fa a l'estructura del *Model d'Acord entre Autoritats competents*, podem dir que aquest es compon de dos parts: la primera inclou els *considerants inicials* i la segona, està formada per set *seccions* diferents. En relació als considerants, aquests fan referència la infraestructura necessària per un intercanvi efectiu, els procediments de col·laboració en el compliment i aplicació de l'estàndard, així com les normes de confidencialitat i diligència amb les que es basa l'intercanvi d'informació.

Per una altra banda, les set *seccions* són: 1. Definicions. 2. Tipus d'informació que s'ha d'intercanviar. 3. El temps i forma de l'intercanvi. 4. Col·laboració en el compliment i aplicació de l'estàndard. 5. Confidencialitat i salvaguardes de dades. 6. Consultes i esmenes. 7. Termes de l'Acord.

⁶⁰ Tal i com s'estableix, en la secció VIIIena del CRS, un client de *valor superior* o *high Value Account* és aquell el qual té un balanç agregat que excedeix d'1 milió USD al 31 de desembre d'un determinat exercici. En canvi, un client de *valor inferior* o *Lower Value Account* és aquell el qual té un balanç agregat que no excedeix d'1 milió USD a data 31 de desembre d'un determinat exercici.

Hem d'afegir que aquest text és de naturalesa recíproca, però com recorda el propi treball fet pel *CTPA*, el model es pot adaptar a situacions on la reciprocitat no és possible perquè un Estat determinat grava un impost que l'altre Estat contractant no grava. No obstant això, el que sí deixa fefaent aquest treball és que l'intercanvi és merament automàtic, ja que el *MAAC* inclou tal forma a la secció tercera.

En escriu, si analitzem la secció segona referent a la informació a transmetre, n'extraïem que aquesta inclou el nom, adreça, NIF, la data, lloc de naixement o creació de la persona física i/o jurídica denunciable, el número de compte (o el seu equivalent funcional en absència d'un número de compte), el nom i número d'identificació (si n'hi ha) de la institució financera, el saldo del compte o el valor (incloent-hi, en el cas d'un contracte d'assegurança o contracte d'annualitat, el valor en efectiu o valor de rescat) a partir de finals de l'any corresponent al període de la informació intercanviada o, si el compte era tancat durant aquest any o període, al tancament del compte.

Altrament, per assegurar que aquesta informació és degudament utilitzada, l'apartat cinquè preveu que tota la informació intercanviada, estarà subjecte a les normes de confidencialitat i altres garanties previstes a la *Convenció d'Assistència Administrativa de (Protocol 2010)*, incloses les disposicions que limiten l'ús de la informació intercanviada. Altrament, per tal de garantir el nivell necessari de protecció de les dades personals, també es tindran en compte les garanties que poden ser especificades per l'autoritat competent al subministrar la informació, segons el que disposa el seu dret intern.

A més a més, cada autoritat competent ha de notificar a l'altra autoritat competent immediatament les sancions i les mesures correctores imposades com a conseqüència a una violació de la confidencialitat o el fracàs de les salvaguardes,. Per tant, comprovem com el *Model d'Acord* té en compte la delicadesa de la naturalesa de les dades intercanviades i s'assegura que aquestes seran correctament emprades, respectant i garantint els drets dels i les contribuents.

Finalment, és important afegir la secció tercera del *MCAA* estableix la forma i temps per efectuar l'intercanvi. En aquest sentit, en referència a la forma, s'estableix que la informació ha de ser intercanviada automàticament i les autoritats competents s'han de posar d'acord quin mètode de transmissió de dades prefereixen, incloent els estàndards d'encriptació. En aquest sentit, com s'ha establert anteriorment quan s'ha enunciat el model d'intercanvi automàtic, aquest es caracteritzarà per un doble intercanvi: entre institucions financeres amb les Autoritats tributàries competents i, en segon lloc, un intercanvi de la informació amb transcendència tributària entre autoritats competents.

En afegiment, pel que fa al temps, el criteri general és basa en que la informació ha de ser intercanviada en un termini de nou mesos després del final de l'any natural a què es refereixi la informació. No obstant això, les dos parts signants de l'acord poden preveure una data diferent, si així ho consideren convenient.

En resum, per totes les característiques observades, podem dir que una implementació correcta d'aquest nou estàndard pot esdevenir un canvi important i transcendent en la lluita contra el frau i evasió fiscal internacional. En aquest sentit, es produeix un “canvi radical en les regles del joc i en la transparència global de la informació financera reposicionant als Estats de residència i les seves administracions tributàries per tal d'aconseguir una millora substancial en els mecanismes del compliment efectiu dels seus impostos sobre la renda”⁶¹.

No obstant això, per tal d'implementar aquest nou tipus d'estàndard caldran molts esforços tan legislatius, com administratius però sobretot econòmics⁶². Uns esforços que, a més a més, no només s'hauran d'aplicar per tal de fomentar el nou estàndard de l'OCDE, sinó també altres nous instruments jurídics que advoquen per l'intercanvi automàtic d'informació, com *la nova Directiva de l'Estalvi* de la Unió Europea o l'acord intergovernamental *FATCA*, provinent dels Estats Units d'Amèrica.

3.2 El paper de la UE i la feina prèvia en matèria de transparència fiscal i intercanvi d'informació

En primer lloc, hem d'establir que la Unió Europea ha estat un dels dos principals “catalitzadors” en la promoció de l'estàndard mundial d'intercanvi d'informació automàtic de dades fiscals de l'OCDE, juntament amb la creació l'any 2010 de la llei FATCA nord-americana.

Concretament, aquesta organització ja porta treballant en la propulsió de l'intercanvi automàtic des del 2008. En aquest sentit, el fet que els 5 principals membres de l'OCDE (el G-5) siguin també les 5 potències europees-Estats membres, ha servit de trampolí perfecte per tal que aquest intercanvi a nivell europeu s'incentivés a nivell mundial. No obstant això,

⁶¹ CALDERÓN CARRERO, J.M.: “El futuro estándar global OCDE de intercambio automático de información financiera”, *Estudios financieros. Revista de contabilidad y tributación. Comentarios, casos prácticos*, núm. 374, Madrid, 2014, p.15.

⁶² Aquest ha sigut el principal tema debatut al 4t Fòrum sobre Autoritats Competents del Fòrum Global sobre Transparència i Intercanvi d'Informació Tributària, celebrat a Roma els dies 13 i 14 de maig del 2015.

aquesta mundialització de l'intercanvi automàtic no seria possible sense l'ajuda dels Estats Units, els quals han donat un model jurídic a aquesta per tal d'elaborar el nou estàndard, així com, gràcies al seu poder i influència globals, han ajudat a promocionar aquest intercanvi.

En aquest punt, analitzarem com s'estructura el nou estàndard d'intercanvi automàtic d'informació dins el context comunitari. No obstant això, primerament farem una repassada ràpida a la feina feta per part de la UE en matèria d'intercanvi d'informació, des de la seva creació i, sobretot, quan ja s'anomenava *Comunitat Econòmica Europea* (d'ara endavant *CEE*).

La *CEE* ha tingut com un dels seus màxims objectius aconseguir un mercat interior comú, on la competència es regulés i “les normes del joc” fossin iguals per tots. En aquest sentit, els països membres van observar des d'un primer moment, que si es volien unes normes iguals per tots i aconseguir aquest “mercat interior”, no només s'havien de regular determinats sectors econòmics, sinó també aconseguir un alt grau de cooperació interestatal en altres sectors, sent el principal el tributari. Per aquest motiu, podem observar com les primeres normes de cooperació mútua dins els Estats membres, daten de fa més de trenta-cinc anys, i els primers treballs comencen fa quaranta anys. En aquest sentit, podem considerar-ne els primers la *Resolució del Consell, de 10 de febrer del 1975, relativa a les mesures que s'han de prendre per la Comunitat en l'àmbit de la lluita contra el frau i l'evasió internacionals* i la *Proposta de la Comissió al Consell, de 5 d'abril de 1976, referent a l'assistència recíproca de les Autoritats competents dels Estats membres en l'àmbit dels impostos directes*.

Fruit d'aquests treballs, i amb la voluntat d'establir un norma que suplís el contingut insuficient dels tractats o acords bilaterals d'aquell moment, el Estats de la *CEE* van decidir elaborar una Directiva que regulés les bases de l'intercanvi d'informació⁶³. La *Directiva 77/799/CEE del Consell, de 19 de desembre, relativa a l'assistència mútua de les autoritats competents dels Estats Membres* en va ser el resultat. Aquest text serà la primera norma vinculant europea al voltant de l'intercanvi d'informació i s'establirà en un primer moment pels impostos directes, canviant posteriorment el seu objecte per passar als impostos indirectes i especials i, finalment, només per aquests últims tipus d'imposts.

⁶³ COLLADO YURRITA, M.A. i ROMERO FLOR, L.M.: “El intercambio de información entre administraciones tributarias”. *Intercambio internacional de información tributaria: avances y proyección futura*, coord. per Gemma Patón García, María Esther Sánchez López; Miguel Angel Collado Yurrita (dir.), Madrid, 2011, p. 53.

En aquest sentit, AGULLÓ AGÜERO⁶⁴ ens recorda que aquest text legal suposa les següents novetats: “la necessitat que les informacions sol·licitades es refereixin a un cas concret (article 1.1)”;

“l'establiment amb caràcter general del principi d'esgotament de les fonts internes d'informació sense posar en perill la recaptació de l'impost per a sol·licitar informació d'un altre Estat membre” (article 1.1); “la possibilitat de l'Estat d'oposar-se a la revelació de les informacions facilitades pel que fa a un cas concret” (article 7.1) i “la possibilitat d'utilitzar la informació concreta obtinguda per altres fins, prèvia autorització de l'Estat de procedència (article 7.2), o bé de comunicar-la a un tercer país, igualment, prèvia autorització” (article 7 *in fine*). D'aquesta manera, comprovem com la Directiva en qüestió inclou en el seu entramat les tendències mundials i principis d'intercanvi d'informació que ja establí l'OCDE en els seus models de Conveni de Doble imposició, d'aquell moment. No obstant això, com hem dit, la novetat més important és que per primer cop s'apliquen tals principis en un instrument comunitari.

Posteriorment, s'elaboren nous instruments jurídics com el *Reglament CEE 218/1992 del Consell, de 27 de gener de 1992, sobre cooperació administrativa en matèria d'imposts indirectes*. Aquest obligava a cada Estat membre a crear i actualitzar trimestralment una base de dades dels operadors intracomunitaris, identificats mitjançant un *Número d'Operador Intracomunitari*, així com l'import de les operacions realitzades per aquests operadors, a efectes d'IVA.

No obstant, el veritable pas cap a un model d'intercanvi efectiu dins l'espai comunitari es realitza amb l'anomenat *Tax Package* o “Paquet fiscal” i dins d'aquest, la *Directiva 2003/48/CE del Consell, de 3 de juny de 2003, en matèria de fiscalitat dels rendiments de l'estalvi en forma de pagament d'interessos*. Una Directiva que entra en vigor l'1 de juliol del 2005 i té com objectiu adoptar l'intercanvi automàtic d'informació el 2015 amb tots els Estats membres. Aquesta grava aquells interessos de pagaments de beneficiaris efectius persones físiques d'un Estat membre que són residents fiscals en un altre Estat membre⁶⁵.

En aquest sentit, la Directiva es caracteritzava per tenir un doble règim: un règim d'intercanvi automàtic d'informació amb transcendència tributària i un règim transitori, que es basava en un sistema de retenció en origen. El primer règim, estableix un sistema on hi ha

⁶⁴ AGULLÓ AGÜERO, A.: “Intercambio de información tributaria y derecho de información. (Notas sobre la incorporación al Derecho interno de las directivas comunitarias en materia de intercambio de información)”, *Noticias CEE*, núm. 46, 1988. p.49.

⁶⁵ MERINO ESPINOSA, M.P. i NOCETE CORREA, F.J.. “El intercambio de información tributaria: entre la diversidad normativa: entre la diversidad normativa, la imprecisión conceptual y la pluralidad de intereses”. *Crónica Tributaria: Estudios y Notas*, París, 2011, p.153.

intercanvi d'informació automàtic entre els Estats membres i on l'agent pagador ha de proporcionar de forma automàtica i, com a mínim amb una periodicitat d'un any, la informació necessària al beneficiari objectiu. Amb aquest sistema, n'hi convivia un altre, que com hem dit era transitori, aplicable a tres Estats membres: Àustria, Bèlgica i Luxemburg. Aquest règim es basava amb la retenció fiscal dels interessos o retenció a l'origen amb un augment gradual triennal: 15%, 20 i finalment 35% com a màxim, a partir del 2010. Concretament, l'Estat retenidor havia de proporcionar el 75% de la quantitat retinguda a l'Estat beneficiari i l'altre 25% se'l quedava en concepte de despeses de gestió. En escriure, l'article 12.3 de la Directiva, obligava als Estats pagadors sotmesos a aquest model de retenció, a dur terme i proporcionar la retenció en qüestió, en un període de 6 mesos des del final del seu exercici fiscal.

Afegir que aquest model de retenció a l'origen, va ser el mateix aplicable als 5 altres centres financers europeus no membres de la UE (Andorra, Liechtenstein, Mònaco, San Marino i Suïssa) i competidors fiscals dels Estats membres, per tal de reduir la competitivitat dins el territori europeu.

Altrament, aquesta directiva incloïa dos clàusules determinants a l'hora de facilitar l'intercanvi d'informació: una *clàusula de no intercanvi d'informació* (art. 9.3), quan l'intercanvi d'una informació determinada fossi oposat a la legislació interna de l'Estat membre o la pràctica administrativa habitual que seguia aquest Estat en la intercepció d'una informació determinada, i una *clàusula de reciprocitat*. Per tant, comprovem com tot i harmonitzar a nivell europeu l'intercanvi d'informació, aquest podia veure's reduït si els Estats ho justificaven.

No obstant això, tres anys després d'entrar en vigor la *Directiva 2003/48/EC*, la Comissió comença a treballar en un esborrany per tal d'elaborar una nova directiva que substituís aquesta. En aquest sentit, la Comissió observa que el contingut de la Directiva ha quedat obsolet ja que no té en compte noves institucions jurídiques com els organismes d'inversió col·lectiva en valors mobiliaris, societats d'inversió, nous productes financers (ex.: estructurats), així com assegurances, trusts, fundacions i persones jurídiques. En aquest sentit, segons MORENO GONZÁLEZ⁶⁶, l'estructura de la directiva presenta importants inconvenients que s'han de canviar. Entre els quals, postula que el problema principal és

⁶⁶ MORENO GONZÁLEZ, S.: "Nuevas tendencias en materia de intercambio internacional de información tributaria": hacia un mayor y más efectivo intercambio automático de información", *Crónica Tributaria*, IEF, núm. 146, Madrid, 2013, p. 207.

l'anteriorment enunciat, és a dir, el fet que *la Directiva* només es basa en els interessos i és un text no adaptat a la nova enginyeria fiscal⁶⁷. A més a més, l'àmbit subjectiu té en compte exclusivament les persones físiques i l'àmbit territorial d'aplicació de l'intercanvi automàtic és només en els Estats Membres i no tots, ja que en dos Estats membres (com Luxemburg i Àustria) no s'aplica. Ensenms, un altre problema observat és el fet que tampoc s'aplica aquest intercanvi automàtic a territoris associats i tercers països (Suïssa, Andorra, Liechtenstein, San Marino i Mònaco), on s'aplica un règim subsidiari.

En afegiment, l'aprovació de la nova directiva no ha estat un camí fàcil, ja que s'ha vist bloquejada varis cops per Luxemburg i Àustria, els quals no acceptaven aquesta si tampoc s'aplicava als altres cinc nuclis financers citats "no UE". La raó de tot plegat, rau en el fet que ambdós Estats europeus, consideraven que abans de donar el sí definitiu, s'havia d'assegurar que el nou estàndard s'apliqués per tot el territori europeu. Per tant, ambdós estats tenien com objectiu que les "regles del joc" fossin comunes (*level playing field*)⁶⁸, incloent els cinc nuclis financers europeus amb una directa competència fiscal perjudicial amb els Estats membres (Suïssa, Andorra, Mònaco, Liechtenstein i San Marino).

Per aquest motiu, des del moment del veto, s'acceleren les negociacions amb aquests 5 països, essent el primer país a negociar, el més poderós econòmic i diplomàticament parlant: Suïssa. En aquest sentit, quan Àustria i Luxemburg comproven que les negociacions del principal estat fiscalment competidor amb els EUA, Suïssa, van a "bon port" (al febrer del 2013 Suïssa firma l'acord FATCA amb els EUA), desencallen el veto a principis de 2014, quedant aprovada "la nova directiva de l'estalvi" el 24 de març de 2014.

Com estableix CALDERÓN CARRERO, aquest nou text legal suposa " una nova fita històrica a nivell europeu que supera la tradicional oposició d'alguns centres financers europeus a cedir determinades parcel·les de la seva sobirania fiscal, lo qual s'ha de contextualitzar dins els últims acords del G-20 i l'OCDE per desenvolupar el nou estàndard global de transparència i intercanvi automàtic d'informació sobre comptes financers"⁶⁹.

⁶⁷En aquest sentit, LAMPREAVE MÁRQUEZ estableix que "resulta relativament fàcil per les persones físiques burlar-la, recorrent a a fundacions o altres construccions jurídiques que tenen beneficis no fiscalitzats", a LAMPREAVE MÁRQUEZ, P.: "La propuesta de modificación de la directiva sobre el ahorro", *Quincena Fiscal*, núm.11, Madrid, 2009, p. 6.

⁶⁸POU i SERRADELL, V.: "Les noves negociacions entre Andorra i la Unió Europea. Cap a un acord d'associació sobre la participació al Mercat Interior Europeu i la revisió de l'Acord sobre la fiscalitat de l'estalvi". *Crèdit Andorrà*, Andorra la Vella, 2014, p. 33.

⁶⁹CALDERÓN CARRERO, J.M.: "El ECOFIN aprueba la modificación de la Directiva de Fiscalidad del Ahorro: un paso más en la lucha contra fraude fiscal internacional.". *Anàlisi GA& P*, Madrid, 2014. p. 1

En aquest sentit, l'*Ecofin* de la UE ja havia establert en diverses reunions durant el 2013, la importància d'anar cap a una nova directiva adaptada a la realitat del moment i la lluita contra l'evasió i el frau fiscal. Per fer-ho, es reiterava la importància d'avançar cap a un intercanvi automàtic d'informació, tenint en compte la voluntat del G-5⁷⁰ de l'OCDE de realitzar una prova pilot d'intercanvi automàtic d'informació entre aquests, partint d'un model estàndard com el de FATCA. I, en aquest sentit, el propi *Ecofin* ja va afirmar que donaria suport a la creació d'un estàndard global i la necessitat de col·laborar amb l'OCDE i G-20 per tal de crear-ne aquest. Finalment, tal objectiu és compleix amb l'aprovació de la *Directiva 2014/48/UE, sobre la fiscalitat de les rendes de l'estalvi*.

3.2.1. La Directiva 2014/48/UE, de 24 març 2014 per la qual es modifica la Directiva 2003/48/CE en matèria de fiscalitat dels rendiments de l'estalvi en forma de pagament d'interessos

La nova directiva 2014/48/UE, que ha de transposar-se abans de l'1 de gener del 2016, té la característica principal d'eliminar el doble règim de retenció a l'origen i intercanvi automàtic, per només deixar-ne aquest últim com a únic procediment interestatal d'intercanvi d'informació tributària. Aquesta Directiva, s'estructura en 18 articles i 4 annexos, entre els quals 2 *Llistes indicatives de categories d'entitats i instruments jurídics que es considera que no estan subjectes a tributació efectiva* i una *Llista de les dades que els Estats membres han de facilitar anualment a la Comissió amb objectius estadístics*. No obstant això, el canvi no està en l'estructura sinó en tres importants modificacions. Aquestes tres modificacions, es basen en l'afegiment de definicions al voltant del "pagament d'interessos", "el beneficiari efectiu" i "l'agent pagador".

En aquest sentit, referent a la definició del *pagament d'interessos* (art. 6), destacar el fet que s'inclouen nous productes no previstos en l'anterior Directiva substituïda, com els organismes d'inversió col·lectiva (art.6.d.(i)) i els beneficis d'un contracte d'assegurança de vida (art.6.f). En aquest sentit, segons el mateix CALDERÓN CARRERO, "en front la limitació de la Directiva 85/611/CEE que permetia en l'àmbit europeu la creació d'aquests fons d'inversió col·lectiva, s'estableix una nova regla que persegueix articular un *level playing field* per fons d'inversió, incloent en l'àmbit de la Directiva nova, tota la renda

⁷⁰ El G-5 el formen el grup de països europeus més industrialitzats del món: Alemanya, Espanya, França, Itàlia i Regne Unit.

rellevant distribuïda o capitalitzada per tot tipus de IICs (UCITs i No-UCITs), amb independència de la seva forma (amb o sense personalitat jurídica)”⁷¹. Per tant, podem dir com la nova directiva compleix els propòsits i objectius que es tenien inicialment en els primers treballs de la Comissió del 2008, aconseguint fer front a la més actual i moderna enginyeria financera i fiscal.

Per una altra banda, la Directiva analitzada també defineix què s’entén com a *beneficiari efectiu* (art. 2). En aquest sentit, el nou text legal estableix un alt grau de diligència i obliga a les institucions financeres a comprovar amb més deteniment la identitat dels titulars dels comptes, per tal comprovar si existeix una persona interposada. Així mateix, comprovem també que existeix una clàusula a favor de considerar beneficiari efectiu un determinat titular, ja que l’article 2.3 de la Directiva en qüestió, estableix que si l’agent pagador aconsegueix identificar el beneficiari efectiu com a resident d’un determinat Estat, es tractarà a la persona en qüestió com a beneficiari efectiu d’aquest Estat.

També, s’annexen llistes de categories d’entitats i instruments jurídics dins a Estats no UE, que es considera que no estan subjectes a tributació a la renda de l’estalvi, amb l’objectiu d’aplicar-ne aquesta Directiva (un exemple clar d’aquets instruments jurídics no gravats, són les fidúcies).

En escriu, l’article tercer elabora una sèrie de requisits per tal d’identificar la identitat i residència dels beneficiaris efectius, per part de l’agent pagador. Per exemple, l’article 4.2a), estableix que en el cas de les relacions contractuals concertades abans de l’1 de gener de 2004, l’agent pagador determinarà la identitat del beneficiari efectiu, és a dir, el seu nom i adreça, utilitzant les dades què disposi, en particular en virtut de la normativa en vigor en el seu Estat d’establiment i de les disposicions de la *Directiva 2005/60 / CE, del Parlament Europeu i del Consell, de d’octubre 26 del 2005, relativa a la prevenció de la utilització del sistema financer per al blanqueig de capitals i per el finançament del terrorisme*.

Altrament, pel que fa a l’*agent pagador*, hem de dir que el concepte s’amplia i, tal com observem en l’article primer, aquest defineix que es considerarà com a tal, tot operador econòmic establert en un Estat membre que efectuï un pagament d’interessos, o s’atribueixi el pagament, per al gaudi immediat del beneficiari efectiu. En afegiment, a efectes del present apartat, no tindrà rellevància que l’operador econòmic afectat sigui el deutor del crèdit o

⁷¹ CALDERÓN CARRERO, J.M.: “El ECOFIN aprueba la modificación de la Directiva de Fiscalidad del Ahorro: un paso más en la lucha contra fraude fiscal internacional.”. *Anàlisi GA& P*, Madrid, 2014. p. 1

l'emissor del valor que generi els rendiments, l'operador econòmic encarregat pel deutor, emissor o el beneficiari efectiu del pagament.

També, és important recalcar que la Directiva preveu que la funció de l'agent pagador serà la de subministrar informació d'un beneficiari efectiu resident en un Estat membre, diferent d'aquell en el que estigui establert l'agent pagador (art.8). Concretament, haurà de subministrar: la identitat i el lloc de residència del beneficiari efectiu, i en cas de propietat usufructuària compartida, la identitat i el lloc de residència de tots els beneficiaris efectius; el nom i adreça de l'agent pagador i el número de compte del beneficiari efectiu o, si no, la identificació del crèdit que dona lloc al pagament d'interessos o del contracte d'assegurança de vida, del valor, o de l'acció o participació que genera aquest pagament.

En aquest sentit, hem de considerar que l'ampliació del concepte i facultats de l'agent pagador, rau també en la voluntat de la UE i la Comissió d'aconseguir un text legal on, tan els conceptes de *beneficiari efectiu*, *agent pagador* i *interessos*, siguin el més amplis plausible per tal de frenar una possible evasió fiscal o procediment inadequat, amb la justificació que es tracta d'un acte no previst dins la normativa. Personalment, el resultat de la feina feta és molt satisfactori. Ara caldrà observar-ne el resultat de la seva aplicació.

En resum, comprovem com la UE, amb l'objectiu de posicionar-se i alienar-se amb la nova tendència mundial en intercanvi d'informació tributària, estableix els mecanismes adients per tal de permetre que el nou estàndard mundial d'intercanvi automàtic entri en funcionament de la millor manera en territori europeu. En aquest sentit, s'ha de tenir en compte també la creació de la *Directiva 2011/16/UE, de cooperació administrativa en matèria fiscal*, la qual estableix un marc jurídic de cooperació interadministrativa, que serà fonamental a l'hora de facilitar l'intercanvi automàtic que preveu la *Directiva 2014/48/UE*.

En el proper punt, analitzarem un dels instruments jurídics pioners en implementar un model d'intercanvi automàtic de dades amb transcendència fiscal, parlem del *Foreign Account Tax Compliance Act*, o més conegut, com *FATCA*. Com es concretarà, aquesta iniciativa estatal ha acabat resultant ser un dels principals propulsors de l'estàndard mundial d'intercanvi d'informació fiscal de l'OCDE. Fet que demostra el poder que encara tenen els Estats Units d'Amèrica en el món.

3.3. FATCA i el poder estructural dels Estats Units d'Amèrica

El 18 de març del 2010, el Congrés dels Estats Units d'Amèrica aprova la *Hiring Incentives to Restore Employment (HIRE) Act*, que inclou en el títol V del seu entramat, la *Foreign Account Tax Compliance Act*, o també coneguda pel nom de *FATCA*.

FATCA es troba en el capítol 4t, subtítol A, del *Internal Revenue Code* i té, com recorda HEIBERG, l'objectiu de reduir l'evasió fiscal dels seus ciutadans i residents als EUA obtinguts a través de comptes *offshore* situats en establiments financers estrangers, que es calcula que són al voltant de 100 bilions USD anuals⁷². En aquest sentit, fruit de la crisi del 2007, els EUA observen que una gran quantitat de capital respecte el seu PIB, es troba situat en entitats financeres estrangeres, sent el principal lloc de situació Suïssa. Per aquest motiu, el Congrés crea tal norma amb l'objectiu que aquest capital no declarat sigui fiscalitzat.

En primer moment, la política estrangera d'implementació de *FATCA* era aconseguir establir acords amb institucions financeres estrangeres (d'ara endavant, *FFIs*) per tal que aquestes subministressin informació del contribuents nord-americans a l'*Internal Revenue Service* (administració tributària nord-americana. D'ara endavant, *IRS*) directament. Tanmateix, tenint en compte la dificultat tècnica, els costos econòmics que això suposaria (sobretot per les petites entitats financeres) i el possible xoc entre la llei nord-americana i les legislacions nacionals dels domicilis legals d'aquestes institucions financeres, es va decidir rectificar el rumb de la política en matèria d'intercanvi d'informació.

En aquest sentit, la nova política es va basar amb la creació i implementació d'*Acords Intergovernamentals (IGAs* en anglès, ja que són les sigles d'*Intergovernmental Agreements*). Gràcies a aquests *IGAs*, les institucions financeres estrangeres no tindrien que arribar a acords amb l'administració americana i l'aprovació d'aquests suposaria l'assumpció d'unes millors condicions per aquestes i una millor convivència entre *FATCA* i les legislacions nacionals d'aquestes institucions.

Finalment, el resultat ha estat l'aprovació de dos models d'acords intergovernamentals, els quals difereixen principalment pel fet que en el primer la transmissió de les dades es produeix entre administracions i en canvi, en el segon la transmissió és directa, és a dir, entre les institucions financeres estrangeres i l'administració tributària nord-americana. No obstant això, en ambdós models la transmissió és de forma automàtica i periòdica.

⁷² HEIBERG, J.: "FATCA: Toward a Multilateral Automatic Information Reporting Regime", *Wash. & Lee L. Rev.*, n. 69, 2012, p. 1690

L'elecció per part dels Estats d'un model o un altre suposa l'adjudicació de més o menys obligacions a les institucions financeres. En aquest sentit, el *Model 1* d'acord, que recordem que és el que estableix un intercanvi d'informació entre administracions tributàries, és també el model que més Estats han acordat amb els EUA. Dins d'aquest model, n'existeixen dos subcategories: el Model 1A i el Model 1B. Aquests es diferencien pel fet que en el primer tipus, existeix un intercanvi recíproc d'informació, i en el segon, en canvi, l'intercanvi és només unidireccional. En aquest sentit, la majoria de països ha signat un model tipus "1A", essent actualment Europa el territori on més acords s'han arribat per aquest tipus de model. Per exemple, Espanya el signa el 14 de maig del 2013 i entre en vigor el 9 de desembre de 2013⁷³.

Per una altra banda, el *Model 2* d'acord, és aquell que es caracteritza pel fet que les institucions financeres estrangeres tenen l'obligació de subministrar automàticament informació a l'administració nord-americana. Aquest model, també es divideix en dos subcategories: el *model 2A*, que és un model signat per Estats que no tenen ni acord d'intercanvi d'informació ni conveni de doble imposició amb els EUA, i el *model 2B*, que és aquell que acorden Estats que sí que tenen un acord d'intercanvi d'informació o conveni de Doble Imposició signat amb els EUA. Aquest model d'acord, tan en la versió A o B, és menys firmat que el model 1. Per exemple, l'han signat Estats com Japó o Suïssa⁷⁴.

Així mateix, el primer model d'acord (*Model 1*) és més beneficiós en tots els sentits per les institucions financeres ja que permet que aquestes no tinguin l'obligació de realitzar acords específics amb l'*IRS*, sinó que l'única obligació que tenen aquestes és comunicar a l'Agència Tributària corresponent, la informació que l'acord FATCA estableix⁷⁵. A més a més, aquest acord intergovernamental no estableix l'obligació de retenir el 30% dels pagaments que tinguin origen nord-americà, ni practicar retenció ni cancel·lar els comptes sobre l'import retenible *passthru* dels pagaments efectuats.

⁷³ Disponible al portal web del BOE: <http://www.boe.es/boe/dias/2014/07/01/pdfs/BOE-A-2014-6854.pdf>, consultat el 21 de maig del 2015.

⁷⁴ Suïssa signa l'acord amb els EUA el 14 de febrer del 2013, però no entra en vigor fins el 2 de juny del 2014, després que el Parlament aprova l'acord i un referèndum convocat a tota la federació cau al no aconseguir el mínim de firmes per aturar els efectes de l'acord. La llei suïssa que implementa l'acord està disponible al següent portal web: <https://www.admin.ch/opc/fr/classified-compilation/20130482/index.html>, consultat el 22 de maig del 2015.

⁷⁵ MORENO GONZÁLEZ, S.: "Nuevas tendencias en materia de intercambio internacional de información tributaria": hacia un mayor y más efectivo intercambio automático de información", *Crónica Tributaria*, IEF, núm. 146, Madrid, 2013, p. 214.

En canvi, en un Model tipus 2 (tan *A* o *B*), les obligacions de les institucions financeres passen per transmetre, amb una periodicitat anual *l'IRS*, la informació dels comptes que siguin de titularitat directa o indirecta de residents fiscals dels EUA. A més a més, la diferència més important d'aquest model, és el fet que s'obliga a les institucions financeres que no col·laborin amb *l'IRS* a realitzar retencions d'un 30% d'aquells pagaments *passthru* (*ingressos bruts de font dels EUA*). També, degut al fet que la connexió és directa entre la institució financera i l'administració americana, aquestes institucions es poden veure sotmeses a varis requeriments d'informació complementari i, per una altra banda, seguir els criteris de diligència que exigeix l'administració americana a l'hora de subministrar la informació.

Altrament, hem de concretar que si es tracta d'un Model tipus *2A* i la institució financera no pot subministrar informació, aquesta podrà sol·licitar expressament als clients que autoritzin el subministrament d'aquesta. No obstant això, si els clients no autoritzen aquest canvi, la institució tindrà l'obligació de cancel·lar el compte. Per tant, comprovem com abans de tancar el compte d'un client de residència fiscal nord-americana, s'informa al seu titular de la possibilitat de transmetre informació. Tanmateix, aquest exemple demostra el poder supranacional que tenen els EUA, ja que una llei nacional té uns efectes extraterritorials jurídicament molt notoris, obligant fins i tot a tancar un compte d'una institució estrangera.

Per una altra banda, respecte el *Model 1* d' *IGA* signat per Espanya, hem de dir que aquest s'aplica a partir de l'*Acord entre el Regne d'Espanya i els Estats Units d'Amèrica per a la millora del compliment fiscal internacional i la implementació de la Foreign Account Tax Compliance Act - FATCA (Llei de compliment tributari de comptes estrangers)*, signat a Madrid el 14 maig 2013 (d'ara endavant, *Acord Fatca*). Altrament, hem de recordar que aquest acord és complementat per l'*Ordre HAP / 1136/2014, de 30 de juny*⁷⁶, que regula determinades qüestions relacionades amb les obligacions d'informació i diligència deguda establertes a l'esmentat acord. Ensenms, tal ordre, aprova la declaració informativa anual de comptes financers de determinades persones nord-americanes.

D'aquests dos textos jurídics, n'extraiem que es consideraran comptes preexistents els que estiguin creats abans del 31 de desembre i el nous comptes seran aquells posteriors a aquesta data. Ensenms, no serà fins al 2017 que començaran a produir-se les primeres comunicacions a les autoritats competents.

⁷⁶ Disponible al portal web del BOE: http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2014/07/02/pdfs/BOE-A-2014-6922-C.pdf, consultat el 21 de maig del 2015.

Concretament, si observem l'estructura de qualsevol *Model d'Acord I* com l'espanyol, podem dir que es tracta d'un model molt semblant al *CRS* i *Model d'Acord entre autoritats competents* propulsats per l'OCDE, anteriorment enunciats. Com hem dit en punts previs, això es degut al fet que el nou estàndard de l'OCDE té una influència notòria del model nord-americà d'intercanvi automàtic de dades fiscals. No obstant això, existeixen algunes diferències.

D'aquesta manera, com estableix DE MIGUEL VÁZQUEZ⁷⁷, les principals semblances es basen en el fet que ambdós models obliguen als sistemes jurídics nacionals a adaptar-se als nous estàndards i, a més a més, ambdós estableixen a les administracions tributàries competents, l'obligació de transmetre de forma periòdica informació. En escriu, ambdós estàndards s'estructuren amb un acord bilateral que, com hem vist en el cas espanyol, s'incorpora a la legislació nacional. També, és important recalcar que els tipus d'institucions financeres afectades són les mateixes: entitats d'inversió (art. 1.2.j *Acord Fatca*), institucions de dipòsit (art. 1.2.i *Acord Fatca*), companyies d'assegurances (art. 1.2.g *Acord Fatca*) i institucions de custòdia (art. 1.2.h *Acord Fatca*).

Per una altra banda, la informació a transmetre és molt semblant, sent el lloc i la data de naixement dos informacions diferents que *FATCA* no exigeix, però el *CRS* sí. A més a més, com el *CRS*, *FATCA* inclou els interessos (els descomptes sobre emissions originals també), dividendes, rendes, sous i salaris, primes, anualitats, indemnitzacions, contraprestacions, emoluments i altres guanys, beneficis i rendes fixes (determinables anual o periòdicament), com a dades a subministrar (art. 1.3.jj de l'*Acord Fatca*). En afegiment, com el *CRS*, l'instrument americà també té en compte els interessos d'instruments d'inversió col·lectiva (annex I, VI.e de l'*Acord Fatca*).

Altrament, existeix una diferència substancial entre els dos models. Aquesta divergència acaba suposant la inclusió d'un grup important de contribuents en un model que no s'inclouen a l'altre. En aquest sentit, com observem en l'apartat *III.A.1* de l'Annex I del model d'acord espanyol de *FATCA*, relatiu a *preceptes sobre diligència deguda per a la identificació dels comptes americans subjectes a comunicació d'informació i la comunicació, i sobre pagaments efectuats a certes institucions financeres no participants*, existeix una exempció a l'intercanvi d'informació d'aquells *comptes de nova creació*, de persones

⁷⁷ DE MIGUEL VÁZQUEZ, J.: "Sistema CRS de intercambio automático de información tributaria de la OCDE y su relación con FATCA", *Actualidad Jurídica.Deloitte-CISS*, núm. 85, Madrid, 2014, p. 54.

físiques, que no superin els de 50.000 USD. Així mateix, com hem establert anteriorment, tal llinar no existeix en el *CRS* de l'OCDE. A més a més, com observem en el punt *IV.A* del mateix annex citat, succeeix quelcom igual amb els *comptes d'entitats preexistents*, els quals el model *FATCA* estableix una exempció quan el saldo agregat del compte no excedeix d'un milió de dòlars americans. En canvi, el *CRS* preveu el mateix, però per un quantitat molt inferior: 250.000 USD.

Per tant, comprovem com *FATCA* és un model que s'assembla en molts aspectes al nou estàndard mundial (també conegut com "GATCA", canviant la "F" de "foreign" per la "G" de "global"), no obstant el nou estàndard de l'OCDE estableix un model més rigorós i amb menys excepcions. D'aquesta manera, podem dir que el *CRS* és més estricte amb les exempcions i, per tant, la seva aplicació redueix les possibilitats d'evasió i frau fiscal. En aquest sentit, el fet que hi hagin influït més i diferents interessos en l'elaboració de l'estàndard mundial *CRS* ha estat determinant per tal de tenir un resultat com l'explicat.

També, és interessant observar què opina la doctrina nord-americana al voltant de *FATCA*, ja que aquesta llei ha estat sotmesa a multitud de crítiques. En aquest sentit, la primera d'elles, estableix que *FATCA* ha suposat la finalització de molts comptes amb titularitat americana, ja que les pròpies institucions financeres estrangeres no els hi interessa tenir clients nord-americans, pels importants costos financers i administratius que això suposa. El mateix a succeït amb assegurances o plans de pensió i, com recorda HEIBERG, aquesta nova situació ha fet replantejar a molts americans renunciar a la seva ciutadania⁷⁸.

En segon lloc, com recorden BLANK i MASON⁷⁹, també s'ha observat que *FATCA* pot provocar problemes d'extraterritorialitat, ja que es tracta d'una normativa nord-americana que imposa obligacions directes a institucions financeres estrangeres. És a dir, la imposició de *FATCA* pot suposar una col·lisió amb les legislacions nacionals de les institucions financeres, ja que algunes d'aquestes, per exemple, poden prohibir transmetre directament informació d'una institució financera a un govern estranger. Per exemple, és el cas que la legislació prevegi el secret bancari. Per precisar, diem que es tracta d'una imposició de *FATCA* perquè si les institucions financeres no apliquen aquesta llei, es veuran sotmeses a la retenció d'un 30% dels ingressos bruts de font nord-americana. Altrament, aquesta crítica ja ha estat superada amb la creació del *Model d'Acord tipus 1*, el qual permet una millor adaptació de

⁷⁸ HEIBERG, J.: "FATCA: Toward a Multilateral Automatic Information Reporting Regime", Wash. & Lee L. Rev., n. 69, 2012, p. 1702

⁷⁹ BLANK, J.D. i MASON, R.: "Exporting FATCA". *Law&Economics Research Papers Series*, New York University School of Law, n. 14-05, New York, 2014, p. 1247.

FATCA dins els ordenaments interns. En alguns casos, els propis Estats acordants han hagut de canviar la seva legislació, per tal d'adaptar-la a *FATCA*.

Una altra crítica és l'elevat cost d'implantació tan pel sector bancari, com per les administracions tributàries. I no és només el cost econòmic el que preocupa a molta part de la doctrina nord-americana i alts funcionaris americans⁸⁰, sinó que la crítica més gran es basa en el fet que es tracta d'un sistema molt complex, al qual l'administració tributària americana no pot suportar ja que l'*IRS* no està materialment preparat.

A més a més, també s'han plantejat nombrosos dubtes al voltant de la seguretat dels ciutadans nord-americans i la possibilitat que les dades intercanviades siguin robades per atacs de pirateria o, fins i tot, terroristes. En aquest sentit, el passat 24 de setembre del 2014, el propi *IRS* recordava a la seva pàgina web, l'existència d'estafes dissenyades per robar dades relacionades amb "comptes *FATCA*". Concretament, s'exposava que hi havien programes ja dissenyats que es feien passar pels programes de l'administració tributària americana i sol·licitaven informació dels clients del banc⁸¹. El Comissari de l'*IRS*, el Sr. John Koskinen, recordava que les "estafes d'impostos utilitzant el nom de l'*IRS*, poden prendre moltes formes i no estan limitades per les fronteres nacionals". Per una altra banda, l'Inspector General de del Tresor dels Estats Units, ja havia recordat en un comunicat també, just un any abans, que "calien millores per a l'enfortiment dels controls i desenvolupament del *Sistema de Registre de les Institucions Financeres Estrangeres*"⁸².

Per últim, una crítica inicial era la manca de reciprocitat evident en la relació *FATCA-FFIs*, fet que va propiciar la incorporació de clàusules de reciprocitat en molts acords *IGAs*.

⁸⁰En aquest sentit, el passat 8 d'Agost del 2014 a Wahington, durant el Simposi Polític de la Indústria de Valors i Mercats Financers voltant de *FATCA*, l'*Advocada Fiscal de la Nació dels EUA* Nina OLSON va establir que *FATCA*: "És una llei que és tan gran i d'abast tan llarg, i té tantes diferents peces en moviment que es despleguen de manera tan gradual que realment no serem capaços de saber les seves conseqüències". Més informació al portal web: <http://blogs.wsj.com/totalreturn/2014/10/08/tax-officials-express-doubts-about-fatca/>, consultada el 22 de maig de 2015.

⁸¹Vegeu comunicat de l'*IRS* de 24 de setembre del 2014, "IRS Warns Financial Institutions of Scams Designed to Steal *FATCA*-Related Account Data", al següent portal web: <http://www.irs.gov/uac/Newsroom/IRS-Warns-Financial-Institutions-of-Scams-Designed-to-Steal-FATCA-Related-Account-Data>, consultat el 20 de maig del 2015.

⁸²Vegeu el comunicat complet de 27 de setembre de 2013, "Foreign Account Tax Compliance Act: Improvements Are Needed to Strengthen Systems Development Controls for the Foreign Financial Institution Registration System" al següent portal web: <http://www.treasury.gov/tigta/auditreports/2013reports/201320118fr.html#toc>, consultat el 20 de maig del 2015.

En aquest sentit, com recorden AVI-YONAH i SAVIR⁸³, el Model 1 d'Acord és l'exemple del canvi de tendència de l'executiu americà que va haver d'acceptar la inclusió d'un mínim de reciprocitat amb altres Estats.

En resum, podem dir que *FATCA*, tot i ser una mesura presa des de nivell estatal, ha resultat determinant a l'hora de propulsar el canvi de l'estàndard internacional d'intercanvi d'informació de l'OCDE. En aquest sentit, hem de considerar el més de seixanta acords d'implementació de *FATCA*, incloent-hi els cinc Estats del G-5 OCDE, com accions determinats per tal d'implementar aquest nou tipus de mecanisme de transmissió de dades fiscals.

Per tant, tenint en compte el fet que *FATCA* ja porta anys treballant al voltant de l'intercanvi automàtic; el fet que el nou estàndard de l'OCDE s'assembla amb molts aspectes a *FATCA* i que, a més a més, fa pocs mesos s'aconseguís que un nombre important d'Estats firmessin un acord per tal d'implementar el nou estàndard d'intercanvi d'informació automàtic de l'OCDE, tot fa evident que la iniciativa *FATCA* ha estat el millor estimulant per tal de moure els estàndards de l'OCDE de "l'intercanvi sota petició prèvia" a "l'intercanvi automàtic". Aquest és un exemple perfecte que demostra de forma fefaent el poder d'influència que té els Estats Units en tot els sectors i parts del món.

En el pròxim punt, analitzarem la implicació i conseqüències que suposen i suposaran la implementació dels nous instruments jurídics internacionals com *FATCA* per un Estat petit com és Andorra, on el seu *Producte Interior Brut* (d'ara endavant, PIB) el compon quasi un 20% el sector financer i bancari i, on tant l'estàndard mundial, com la nova "directiva de l'estalvi" de la UE i *FATCA* s'hi acabaran aplicant.

IV. LES CONSEQÜÈNCIES DE L'INTERCANVI AUTOMÀTIC DE DADES FISCALS PEL PRINCIPAT D'ANDORRA

Després d'haver observat els tres nous tipus de mecanismes automàtics d'intercanvi d'informació que s'estan impulsant des de tres àmbits diversos, en aquest punt es plantejarà de forma esquemàtica amb quina situació es trobarà un país el qual, en un futur molt pròxim, es veurà obligat a aplicar-ne tots tres. No obstant això, prèviament s'esposarà quins han estat

⁸³ AVI-YONAH, R. i SAVIR, G.: "Find It and Tax It: from TIEAs to IGAs", *Public Law and Legal Theory Research Paper Series*, University of Michigan, n. 443, 2015, p.10.

els avenços que s'han produït a Andorra en matèria de fiscalitat en els últims sis anys, per tal de comprendre el ràpid procés d'adaptació als estàndards fiscals internacionals que està vivint aquest petit país pirinenc. Finalment, s'exposarà de forma resumida quines són les perspectives de futur que té Andorra per tal d'aconseguir que l'aplicació dels nous estàndards d'intercanvi internacional, sigui la menys perjudicial per l'economia i model bancari actual.

4.1 Feina Feta

Com hem observat al llarg del treball, l'OCDE porta més de 50 anys treballant per tal de garantir unes condicions fiscals justes i iguals entre tots els seus Estats membres. No obstant això, des de fa una quinzena d'anys, el seu treball amb matèria de competència fiscal perjudicial ha anat en augment, ja que els Estats membres d'aquesta organització eren conscients que l'única manera d'aconseguir un *level playing field* (mateixes “regles del joc”), era frenar les diferències fiscals existents entre els diferents Estats del món. Recordem, que és per aquest motiu, que des del 2000 la política contra els *paradisos fiscals i règims preferencials* s'endureix, establint-hi llistes d'estats que compleixen els requisits per ser qualificats dins d'una d'aquestes categories.

Posteriorment, recordem també que el mateix 2001 apareix una nova llista la qual diferencia entre els *paradisos fiscals cooperatius* i els que no ho són. Concretament, la llista considera *cooperatives* aquelles jurisdiccions que abans del 31 de desembre del 2005 haguessin modificat el seu règim fiscal, seguint unes recomanacions de l'OCDE. En aquest sentit, aquelles jurisdiccions que s'hi oposessin i no col·laboressin, serien qualificades com paradisos fiscals no cooperatius i com a conseqüència, se les aïllaria internacionalment.

Andorra, que ja era qualificat com a *paradís fiscal*⁸⁴ segons l'OCDE, acaba sent qualificat també com *paradís fiscal no cooperatiu* l'abril del 2002, al no adaptar-se als nous estàndards i recomanacions en matèria d'intercanvi i transparència fiscal que advocava l'OCDE. Tal determinació és determina en les diferents avaluacions que realitza l'OCDE anualment i es publiquen sota el nom de “Progress Report”.

⁸⁴ Recordem que com estableix “l'Informe de l'OCDE de l'any 2000”, es qualificarà com a paradís fiscal aquella jurisdicció que compleixi amb les següents característiques: *una absència de participació o rendiment econòmic notori del contribuent; la inexistència de cap tipus d'impost general; una transparència normativa tributària nul·la; l'existència de normes que obstaculitzin i fessin impossible l'accés a la informació tributària* (l'exemple més fefaent d'aquesta situació és el *secret bancari*).

Concretament, en aquests treballs anuals de l'OCDE es reitera el fet que Andorra té una legislació que esdevé un fre per tal de facilitar l'intercanvi i transparència de dades amb transcendència fiscal. Exemples fefaents són la sobreprotecció al secret bancari que només permet l'accés a la informació amb permís judicial i sempre que hi hagi una investigació criminal⁸⁵ o el principi de doble criminalitat, que només permet l'intercanvi d'informació quan aquesta està relacionada amb un acte que sigui qualificat com a delictes a l'Estat que requereix la informació, però també a Andorra.

Altrament, l'any 2009, els líders del G-20 reunits a Londres, estableixen que s'ha acabat l'època del secret bancari, així com el fet que prendran mesures contra les jurisdiccions *no cooperatives* i els paradisos fiscals. En aquest sentit, s'elaboren tres llistes de jurisdiccions (*la blanca, la grisa i la negra*), les quals es basen en criteris de més a menys complidora amb els estàndards internacionals amb matèria d'intercanvi d'informació⁸⁶.

El mateix any 2009, l'Estat andorrà es veu pressionat tan pel context internacional com per un dels seus representants simbòlics, el President de la República Francesa i Copríncep d'Andorra, el Sr. Nicolas Sarkozy, el qual declara públicament que deixarà de ser Copríncep d'Andorra si aquest Estat no elimina el "secret bancari" de la seva legislació⁸⁷. Per aquest motiu, i amb l'objectiu de sortir de la *llista negra* de l'OCDE, el 10 de març del 2009, l'Estat andorrà realitza una declaració pública a París, que estableix que abans del 15 de Novembre del 2009, realitzarà canvis en la seva normativa per tal de fer variacions al "secret

⁸⁵ Observis el *Cas Pujol* com exemple últim més clar d'aquesta situació. En aquest sentit, en aquest cas la justícia andorrana condicionava el subministrament de dades bancàries al Jutge de l'Audiència Nacional espanyola, RUZ, a que aquest demostrés que el delictes d'evasió fiscal "provenia de conductes delictives" com la corrupció i el tràfic d'influències. En aquest sentit, com que el delictes d'evasió fiscal no està previst dins la legislació andorrana, Andorra només pot subministrar les dades amb transcendència tributària si connectat a l'evasió, hi han altres delictes com la corrupció o el tràfic d'influències, que sí estan tipificats en el Codi Penal andorrà. Més informació: http://www.elconfidencial.com/espana/cataluna/2014-09-07/andorra-intenta-condicionar-el-uso-que-ruz-haga-de-la-comision-rogoria-sobre-pujol_186668/, consultat el 21 de maig del 2015.

⁸⁶ En primer lloc, "La blanca", inclou les jurisdiccions que tenen una normativa en concordança amb els estàndards internacionals d'intercanvi d'informació i de lluita contra l'evasió fiscal. Per una altra banda, també s'exigeix el requisit d'haver firmat un mínim de 12 Convenis tributaris, seguint el model de conveni de l'OCDE, amb clàusula d'intercanvi d'informació (art. 26) o acords d'intercanvi d'informació (basats amb el *Model d'Acord sobre intercanvi d'informació en matèria tributària* de l'OCDE. En segon lloc, "la grisa" inclou aquells estats compresos en incloure els estàndards internacionals i realitzar la formalitat de signar 12 acords d'intercanvi o convenis, no obstant encara no han realitzat tals canvis completament. Finalment, "la negra" inclou tots aquells Estats no compromesos a incloure els mínims o estàndards de transparència i intercanvi d'informació en la seva legislació.

⁸⁷ Disponible al portal web: <http://www.reuters.com/article/2009/03/26/uk-france-andorra-idUKTRE52P25U20090326>, última visita el 23 de maig del 2015.

bancari”. El resultat és la Llei 3/2009, del 7 de setembre, d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia⁸⁸.

A més a més, aquests canvis en la legislació interna en matèria d'intercanvi, així com la firma d'una totalitat de 17 acords d'intercanvi d'informació⁸⁹, seguint el model d'Acord de l'OCDE, acaben suposant la exclusió d'Andorra a les llista negra de l'OCDE, el mes de febrer del 2010.

Altrament, des del 2010 Andorra es veu sotmesa als anteriorment citats *peer review*⁹⁰, que són un anàlisi de l'aplicació dels principis i estàndards de transparència de l'OCDE. Com hem dit, tals anàlisis es divideixen en dos fases: la primera fase relativa a l'avaluació del marc legal de la jurisdicció i la segona relativa a la implementació pràctica i efectiva de l'intercanvi d'informació a efectes fiscals. En aquest sentit, les dos últimes avaluacions a Andorra es produeixen el 2011 i 2014 i l'estat pirinenc supera l'anàlisi fet per l'OCDE. No obstant això, tot i “l'aprobat” del 2014, Andorra se la qualifica de “partially compliant”⁹¹ i per aquest motiu, l'OCDE realitza certes recomanacions que proposen a Andorra modificar alguns aspectes de la seva normativa en matèria de transparència i intercanvi de dades fiscals⁹². En concret, el principal aspecte que es proposa corregir, és el dret de tota persona investigada a conèixer una sol·licitud d'intercanvi d'informació per part d'un altre Estat, així com el propi contingut d'aquesta informació, ja que això pot perjudicar la investigació.

Tenint en compte aquesta situació, el 26 de juny de 2014 s'elabora la Llei 12/2014, del 26 de juny, de modificació de la Llei 3/2009, d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia, la qual com expressa la seva exposició de motius, té en compte que “la realitat ha demostrat que en determinats casos molt concrets, relacionats exclusivament amb la urgència d'obtenir la informació o amb el fet que la investigació quedaria notablement

⁸⁸ Disponible al portal web: <https://www.bopa.ad/bopa/documents/026044.pdf>, consultat el 22 de maig del 2015.

⁸⁹ Els 17 països són: Àustria (17/9/2009); Liechtenstein (18/09/2009); Mònaco (18/09/2009); San Marino (21/09/2009), França (22/09/2009), Bèlgica (23/10/2009); Argentina (26/10/2009); Països Baixos (6/11/2009); Portugal (30/11/2009); Espanya (14/01/2010), Suècia (24/02/2010), Finlàndia (24/02/2010); Noruega (24/02/2010); Dinamarca (24/02/2010); Islàndia (24/02/2010); Groenlàndia (24/02/2010) i les Illes Fèroe (24/02/2010).

⁹⁰ Realitzats pel *Peer Review Group* del Fòrum Global per la transparència i intercanvi d'informació tributària l'OCDE.

⁹¹ Els resultats per cada jurisdicció poden ser de 4 tipus i van de més a menys, en funció del compliment, amb més o menys mesura, dels requisits i/o estàndards internacionals: 1. *Compliant* (compleix totalment). 2. *Largely compliant* (compleix però no totalment). 3. *Partially compliant* (compleix de forma parcial). 4. *Non-compliant* (no compleix).

⁹² Disponible als següents portals webs: Fase 2: http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/global-forum-on-transparency-and-exchange-of-information-for-tax-purposes-peer-reviews-andorra-2014_9789264217454-en, consultat el 23 de maig del 2015.

entorpada o fins i tot anul·lada en el cas que la persona concernida sabés que s'està duent a terme aquesta investigació, és necessari imposar el secret de les actuacions". Altrament, el paràgraf tercer, del segon punt de l'article vuitè modificat, recorda que com a màxim s'establirà un termini de sis mesos, que començarà des del lliurament de les dades a l'Estat requerit, abans d'informar el subjecte investigat.

També, en matèria d'intercanvi d'informació, l'OCDE exigeix que la legislació andorrana assegurí que el fet que hi hagi comptes bancaris conjunts, no és cap obstacle de cara a l'intercanvi d'informació i que, a més a més, el temps de resposta a les sol·licituds d'informació sigui més ràpid.

Altrament, una altra cosa que es valora molt positivament dins del *peer review* del 2014, és el fet que Andorra ha reformat el seu sistema fiscal. En aquest sentit, Andorra és un país que ha basat part del seu èxit fiscal, al fet de tenir una tributació molt competitiva respecte als seus països veïns, establint un sistema on la fiscalitat indirecta primava molt per sobre de la directa.

Així mateix, des de fa més de tres dècades, l'economia andorrana té el turisme i el sector financer com bases del seu *PIB*, essent la diferència fiscal amb les dos potències veïnes, el principal reclam de turistes i inversors al Principat. No obstant això, la crisi econòmica del 2008 va suposar l'arribada de menys turistes d'ambdues bandes de la frontera i els dirigents andorrans detecten la necessitat trobar noves fonts d'ingrés públic, que facin sostenible el sistema financer i la pròpia economia andorrana.

És per aquest motiu, que a partir de l'any 2010 es produeixen importants reformes legislatives tributàries, essent els exemples més febaents: la *Llei 95/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre societats, modificada per la Llei 17/2011, de l'1 de desembre*; la *Llei 94/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals, modificada per la Llei 18/2011, de l'1 de desembre*; el *Decret legislatiu del 23 de juliol de 2014 de publicació del text refós de la Llei 11/2012, del 21 de juny, de l'impost general indirecte* i la *Llei 5/2014, del 24 d'abril, de l'impost sobre la renda de les persones físiques*.

Aquests 4 nous impostos introduïts els últims anys, juntament amb els altres impostos i taxes ja presents (com l'impost sobre rendiments arrendataris o el d'activitats comercials, empresarials i professionals), suposen la creació d'un nou marc fiscal que, com hem dit, pretén renovar i modernitzar l'economia andorrana. Tanmateix, com recorda VEGA

GARCIA⁹³, si s'observa el contingut d'aquests, són palpables dos fets: en primer lloc, la semblança i estructura amb el redactat dels mateixos en la legislació espanyola i, en segon lloc, el fet que tot els impostos són de baixa tributació, si els comparem amb els seus homòlegs espanyols. Per tant, comprovem com, tot i introduir un nou marc fiscal amb l'objectiu de redistribuir les fonts econòmiques, Andorra encara manté aquell model econòmic propi, basat en els atractius de la diferència fiscal amb els països veïns.

Nogensmenys, el que sí que és un exemple fefaent de l'intent de canvi de model econòmic empresarial és el que comença el 2007 amb l'aprovació de dos lleis: la *Llei 20/2007, del 18 d'octubre, de societats anònimes i de responsabilitat limitada*, la qual seria modificada posteriorment pel *Decret legislatiu del 26 de febrer de 2014 de publicació del text refós de la 20/2007, del 18 d'octubre, de societats anònimes i de responsabilitat limitada* i la *Llei 30/2007, del 20 de desembre, de la comptabilitat dels empresaris*. En aquest sentit, ambdues lleis conjuntes, suposen per primer cop la imposició d'obligacions comptables i el registre públic d'aquestes. En escriu, la *Llei 10/2012, d'inversió estrangera al Principat d'Andorra* suposa un canvi radical en el món empresarial andorrà.

Concretament, aquesta última llei permet l'obertura de l'economia andorrana a les inversions i les empreses estrangeres. En aquest sentit, aquesta llei suprimeix les restriccions sectorials que preveia la *Llei 2/2008, del 8 d'abril, d'inversions estrangeres al Principat d'Andorra*, ja que permet que una empresa estigui controlada en la seva totalitat per persones no residents. D'aquesta manera, la nova llei del 2012 posiciona Andorra en situació de competir en igualtat de condicions amb les economies veïnes, com també possibilita que el país esdevingui un destí atractiu per a nous sectors i empreses.

També, en relació a l'obertura econòmica i amb els objectius de diversificar l'economia i estratificar les relacions amb els Estats veïns, és significat la signatura de dos convenis de doble imposició (d'ara endavant, *CDIs*) amb França i Espanya, seguint el *Model de Conveni de l'OCDE*. A més a més, la firma d'aquests convenis suposa un pas més cap a la transparència fiscal internacional d'Andorra.

Pel que fa al cas del conveni amb França, aquest es signa el 2 d'abril del 2013, el novembre del 2014 l'aprova el *Consell General d'Andorra* (parlament andorrà), però no serà fins el 21 de gener d'aquest 2015 que l'*Assemblea Nacional* francesa l'ha ratificat. Amb aquest últim pas, el *CDI* ja pot entrar en vigor en ambdós països i ara queda pendent que el

⁹³ VEGA GARCÍA, A.: "Andorra: Exchange of Information and New Tax System in the Context of the OECD's and EU's initiatives", *Intertax*, Kluwer Law International, vol. 43, no. 2, 2015, p.18

Ministeri d'Afers Exteriors andorrà comunicui la data d'aplicació. Una aplicació que suposarà l'entrada en vigor d'un *CDI* molt semblant al model d'acord de l'OCDE, però que en l'article 26 no es preveu l'intercanvi automàtic com a base de la relació d'intercanvi d'informació entre ambdós Estats. Això és així, perquè la part francesa ha acceptat que la transmissió de les dades es basi en l'intercanvi previ sol·licitud, ja que els primers treballs d'elaboració del *CDI* entre França i Andorra van començar el 2009 i es basaven en aquest tipus d'intercanvi i pel fet que es considera que en un futur ben proper, Andorra intercanviarà amb França dades de forma automàtica al comprometre's el país pirinenc amb la "Declaració de l'OCDE sobre l'Intercanvi automàtic d'informació tributària" (*OECD Declaration on Automatic Exchange of Information in Tax Matters*) de 16 de juny del 2014. En aquest sentit, com s'exposarà en el proper punt, Andorra té previst aplicar l'estàndard de l'OCDE a partir del 2018.

A part del fet que el *CDI* amb França preveu mencions al voltant d'interessos, dividends, cànon o guanys patrimonials, s'han de recalcar les importants mesures "anti-evasió" que preveu aquest. En primer lloc, com recorda VEGA GARCÍA⁹⁴, és interessant observar aquella mesura que estableix l'article 25, apartat 1, punt "b" del conveni. En aquest sentit, no s'aplicaran les avantatges del conveni a aquella persona que dugui a terme operacions estructurades expressament i d'una forma determinada, per tal de reduir l'evasió fiscal, quan no hagués seguit el mateix procediment en l'operació amb un altra normativa.

Per una altra banda, també és interessant el fet que el conveni prevegi 183 dies com el període mínim anual de residència a Andorra per ser qualificat com a resident. A més a més, el Conveni afegeix que el fet de tenir la nacionalitat andorrana o el permís de residència, no són presumpcions de complir aquest període mínim exigit.

Per tant, comprovem que és un text que millora les relacions entre França i Andorra, evita la doble imposició pels contribuents d'ambdós Estats i és un text efectiu contra el frau i evasió fiscals, ja que preveu diferents i múltiples situacions on es puguin produir aquests delictes.

Altrament, el 8 de gener del 2015, es signa el *CDI* amb Espanya, el qual segueix una estructura i premisses molt semblants a les del conveni signat amb l'estat gal. En aquest sentit, el *CDI* en qüestió no només preveu l'intercanvi prèvia petició de requeriments individuals (com s'ha anat fent fins ara), sinó que s'avança en qüestions com les "peticions grupals" o la identificació del subjecte sobre la qual es requereix informació. Aquesta

⁹⁴ VEGA GARCÍA, A.: "Andorra: Exchange of Information and New Tax System in the Context of the OECD's and EU's initiatives", *Intertax*, Kluwer Law International, vol. 43, no. 2, 2015, p. 17.

circumstància, suposa un avanç substancial respecte a la situació actual i partir de l'1 de gener de 2016, Espanya podrà sol·licitar informació a Andorra sobre un grup de residents a Espanya que tinguin subscrit un mateix producte financer en una entitat bancària andorrana, i que no hagi estat declarat a la Hisenda espanyola. Concretament, la petició d'informació podrà realitzar-se sobre exercicis en què ja estiguin vigents en l'anterior acord d'intercanvi d'informació.

Ensems, es preveu realitzar l'intercanvi automàtic com un dels possibles mecanismes de relació i aplicació del CDI i, concretament, Andorra manifesta en el conveni que està en disposició d'intercanviar informació de manera automàtica, tan aviat adopti de forma efectiva l'estàndard comú previst per l'OCDE, al qual s'ha compromès l'executiu andorrà.

Per una altra banda, l'any 2005 entra en vigor la Llei 11/2005, del 13 de juny, d'aplicació de *l'Acord entre el Principat d'Andorra i la Comunitat Europea relatiu a l'establiment de mesures equivalents a les previstes a la Directiva 2003/48/CE del Consell en matèria de fiscalitat dels rendiments de l'estalvi en forma de pagament d'interessos*. Com hem dit anteriorment, Andorra és un dels cinc centres financers que s'inclou al règim de retenció a l'origen i no l'intercanvi automàtic, com sí preveu la Directiva per la majoria d'Estats membres (menys Àustria, Bèlgica, Luxemburg, en un principi). Per la qual cosa, aquesta llei grava els interessos dels productes monetaris i de renda fixa dipositats en entitats financeres del Principat, per part de persones físiques residents en un dels estats membres de la Unió Europea.

Concretament, a partir de l'1 de juliol de 2011, els agents pagadors d'aquests interessos establerts al Principat, han de practicar una retenció del 35%. D'aquest percentatge, el Principat d'Andorra en conserva el 25% dels ingressos que provenen d'aquesta retenció en concepte de despeses de gestió i en transfereix el 75% a les arques públiques de l'Estat membre de la comunitat de residència del beneficiari efectiu. Gràcies a aquest mètode, es preserva la confidencialitat i no s'identifica la persona a la qual s'ha retingut part dels interessos. En aquest sentit, aquest mètode ha permès a Andorra i al seu sistema financer no veure's molt perjudicat.

No obstant això, aquesta situació està apunt de canviar amb la futura aplicació de la *Directiva 2014/48/UE, sobre la fiscalitat de les rendes de l'estalvi*, la qual substitueix la *Directiva 2003/48/CE del Consell en matèria de fiscalitat dels rendiments de l'estalvi en forma de pagament d'interessos*. En aquest sentit, com s'ha exposat anteriorment, aquesta Directiva amplia el camp d'aplicació tan objectiu (ampliant-se a nous instruments jurídics), com subjectiu (tan a persones físiques, com jurídiques). I el més important, suposa l'aplicació

d'un mecanisme únic d'intercanvi automàtic per tots els Estats signants d'aquesta (UE o “no UE”).

4.2 Les perspectives de futur d'Andorra i l'aplicació de la nova directiva de l'estalvi de la UE, el nou estàndard mundial en matèria d'intercanvi d'informació de l'OCDE i FATCA

En primer lloc, hem de dir que la voluntat del Govern andorrà és aconseguir homologar tots els estàndards i mecanismes d'intercanvi automàtic d'informació de dades fiscals d'aquí al 2018.

En segon lloc, hem de recordar que el 27 de maig del 2015, s'ha feta pública la subscripció de l'acord entre la Unió Europea i Suïssa per tal d'aplicar la nova Directiva de l'Estalvi (2014/48/UE) i, per tant, l'acord que permetrà dur a terme l'intercanvi automàtic de dades fiscals entre el país helvètic i la UE⁹⁵. Segon els comunicat, Suïssa començarà a intercanviar informació a partir del 2018.

Una vegada arribat a un acord amb l'Estat econòmicament i diplomàticament més important “no UE”, ara la Comissió intentarà finalitzarà els acords que havia començat amb els altres 4 centres financers “no UE” (Liechtenstein, Mònaco, San Marino i Andorra) i s'espera aconseguir tals acords a finals del 2015.

En aquest sentit, Andorra ja porta des de finals del 2013⁹⁶, negociant amb la UE l'acord que permetrà aplicar la Directiva 2014/48/UE en territori andorrà. El país pirinenc, com ja va fer l'altre cop quan va negociar la Directiva 2003/48/EC, té plenes intencions d'arribar a un bon acord per tal de començar a intercanviar dades fiscals de forma automàtica ja que, com han establert repetides vegades fonts del govern andorrà, quedar-se fóra de l'aplicació de la Directiva suposaria una aïllament internacional. Ensenms, el govern andorrà ja ha demostrat la seva implicació i compromís per tal d'aplicar l'intercanvi automàtic i

⁹⁵Notícia disponible al portal web: <http://www.lavanguardia.com/economia/20150527/54431479344/ue-suiza-intercanviaran-datos-ahorros-bancarios-2018.html>, consultat el 28 de maig del 2015.

⁹⁶ El mandat de negociació de la nova directiva de l'estalvi va ser lliurat a la Comissió Europea el passat 11 de d'octubre del 2013, per part de l'ambaixadora d'Andorra a la Unió Europea, la Sr. Eva Descarrega. Més informació: <https://www.govern.ad/finances/item/4866-andorra-lliura-a-la-ue-el-mandat-de-negociaci%C3%B3-de-l%E2%80%99acord-de-fiscalitat-sobre-l%E2%80%99estalvi/4866-andorra-lliura-a-la-ue-el-mandat-de-negociaci%C3%B3-de-l%E2%80%99acord-de-fiscalitat-sobre-l%E2%80%99estalvi>, consultat el 22 de maig del 2015.

aconseguir un *level playing field* a nivell mundial, amb la inclusió d'Andorra a la "Declaració de l'OCDE sobre l'Intercanvi automàtic d'informació tributària" de l'OCDE, de 16 de juny de 2014.

A més a més, s'ha de tenir en compte que el passat 16 de desembre del 2014, el Consell de la Unió Europea va adoptar al mandat de negociació d'un futur *Acord d'Associació* amb Andorra. Com en el cas de la Directiva, els dirigents andorrans també tenen plenes intencions d'arribar a un *Acord d'Associació* amb la UE en els pròxims mesos. Per la qual cosa, podem dir que l'estratègia andorrana pot anar de la mà de l'acceptació de la Directiva amb l'objectiu al mateix moment d'aconseguir un millor acord d'associació amb la UE, que permetrà a Andorra aconseguir una major capacitat per competir per a les empreses i un millor accés dels ciutadans a l'educació i al mercat de treball europeu. En escriu, aquest acord establirà també un marc de relacions institucionals més coherent i eficient, incloent les disposicions institucionals per garantir l'homogeneïtat i el bon funcionament del mercat interior, al mateix temps que es tindrà en compte la situació particular d'Andorra, en la línia de l'article 8 del *Tractat de la Unió Europea*⁹⁷.

Altrament, segurament Andorra tindrà com objectiu aconseguir un acord igual o semblant al que ha assolit Suïssa. Ho justifiquen el fets anteriors, ja que l'any 2004, durant el mandat de negociació de l'anterior Directiva de l'estalvi, Andorra es va alienar amb les posicions negociadores suïsses⁹⁸. Aquest cop, tot fa pensar que succeirà al mateix i si les previsions són certes i, tal com preveuen fonts del govern andorrà, la nova Directiva de l'estalvi començaria aplicar-se al 2018.

Per una altra banda, com hem dit, el 16 de Juny del 2014 Andorra firma la "Declaració de l'OCDE sobre l'Intercanvi automàtic d'informació tributària" (*OECD Declaration on Automatic Exchange of Information in Tax Matters*), declarant-se compromesa a implementar el nou estàndard mundial d'intercanvi automàtic. En escriu, hem de recordar que, tot i no està en vigor encara, el 5 de novembre de 2013 Andorra havia signat la *Convenció*

⁹⁷El mandat de negociació de l'*Acord d'Associació* va ser aprovat pel Consell de la UE, el passat 16 de desembre del 2014. Més informació: <https://www.govern.ad/afers-exteriors/item/5835-el-consell-de-la-unio-europea-adopta-el-mandat-de-negociacio-amb-andorra-monaco-i-san-marino/5835-el-consell-de-la-unio-europea-adopta-el-mandat-de-negociacio-amb-andorra-monaco-i-san-marino>, consultat el 22 de maig del 2015.

⁹⁸POU i SERRADELL, V.: "Les noves negociacions entre Andorra i la Unió Europea. Cap a un acord d'associació sobre la participació al Mercat Interior Europeu i la revisió de l'Acord sobre la fiscalitat de l'estalvi". *Crèdit Andorrà*, Andorra la Vella, 2014, p. 34. i VEGA GARCÍA, A.: "Andorra: Exchange of Information and New Tax System in the Context of the OECD's and EU's initiatives", *Intertax*, Kluwer Law Internationa, vol. 43, no. 2, 2015, p 10.

d'Assistència Administrativa Mútua en Matèria Fiscal, de l'OCDE i el Consell d'Europa (amb la modificació del Protocol 2010), el qual és un gest d'aquest país cap a l'intercanvi de dades fiscals i, concretament, cap a la possibilitat d'intercanviar dades automàticament ja que l'article 6 d'aquest text així ho preveu. No obstant això, tot i que el Conveni no obliga a Andorra a realitzar cap tipus d'intercanvi automàtic d'informació, sinó que s'estableix com una possibilitat, el nou estàndard sí que obligarà a Andorra a anar cap a l'intercanvi automàtic d'informació. Per la qual cosa, hem de considerar que la unió d'Andorra a la Declaració del 16 de Juny, és una veritable declaració d'intencions d'aquest petit país.

En aquest sentit, hem de recordar també que Andorra forma part de la llista dels 126 països participants del *Fòrum Global sobre transparència i intercanvi d'informació tributària de l'OCDE*. Per aquest motiu, fets com que Andorra hagi acceptat tan ser membre d'aquest Fòrum, principal propulsor del nou estàndard d'intercanvi automàtic a nivell mundial, com que hagi signat la "Declaració de l'OCDE sobre l'Intercanvi automàtic d'informació tributària", demostren la voluntat i el compromís del Govern andorrà amb el nou estàndard, que segons fonts de Govern i el mateix director del centre de política fiscal i administració de l'OCDE, el Sr. Pascal Saint-Amans, està previst d'implementar-se a Andorra de cara al 2018⁹⁹, coincidint amb el moment en que també començaria aplicar-se la Directiva de l'Estalvi de la UE.

Enem, tal coincidència no és fruit de l'atzar, ja que una de les condicions que s'exigeix des d'Andorra a l'OCDE i la UE, és temps. Per tant, Andorra no formarà part del grup anomenat *early adopters*, grup de països que començaran a intercanviar informació de forma automàtica al setembre de 2017, ja que l'objectiu és no començar a intercanviar dades fiscals de forma automàtica fins al 2018. Així mateix, es vol guanyar temps per preparar tan el sistema informàtic, com la pròpia administració tributària i bancs andorrans al nou canvi.

En escriu, pel que fa a FATCA, hem de dir que actualment la preocupació de l'administració nord-americana amb els bancs andorrans es reduïda, degut als pocs contribuents residents fiscals nord-americans presents en comptes d'institucions financeres andorranes. Per la qual cosa, a curt termini no es preveu un acord FATCA a Andorra pel que fa a *IGA Model 1* o *IGA Model 2*. No obstant això, fonts del Govern andorrà sí que consideren que es podria produir de cara al 2018 un acord *IGA* quan tan l'administració

⁹⁹ Notícia disponible al portal web: http://www.diariandorra.ad/index.php?option=com_k2&view=item&id=36622, consultat el 29 de maig del 2015.

tributària i el sistema financer andorrà estiguin preparats per tal de realitzar intercanvis automàtics, mitjançant el procediment previst en l'estàndard de l'OCDE i/o la Directiva de l'Estalvi UE.

No obstant això, actualment ja existeix una relació entre les entitats del sistema financer andorrà i l'IRS, ja que aquestes entitats estan sota el règim general i tenen acord directe amb l'administració tributària nord-americana. Aquest acord es possible gràcies als canvis en la legislació andorrana en matèria de blanqueig de capitals i l'entrada en vigor *Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional*, de 29 de desembre del 2000, que permet al Principat d'Andorra signar un acord de col·laboració amb l'IRS, l'1 de gener del 2001.

Ensems, les entitats bancàries del Principat i altres entitats financeres també van arribar a l'esmentat acord amb l'IRS individualment, obtenint així l'estatus de *Qualified Intermediary (QI)*.

Concretament, les entitats andorranes s'obliguen a informar a l'IRS al voltant de clients seus residents fiscals als EUA, que estiguin duent a terme activitats de blanqueig de capital i altres delictes connectats a aquest, com poden ésser el frau o evasió fiscal, seguint el contingut de les normes específiques d'identificació dels clients per garantir la lluita contra el blanqueig de diners (AML o *Anti-Money Laundering*) i l'aplicació de la norma "Know Your Customer" o KYC ("conèixer al seu client")¹⁰⁰.

Per tant, podem dir que tot i no aplicar encara l'intercanvi automàtic amb l'administració nord-americana, Andorra i les seves entitats compleixen amb les obligacions de FATCA, sent la relació amb l'IRS existent des de fa més de 10 anys.

En resum, comprovem com Andorra té previst complir i implementar els diferents instruments jurídics que permeten l'intercanvi automàtic de dades fiscals en un termini de menys de 5 anys. En aquest sentit, el sector bancari d'Andorra està a punt de viure un canvi transcendent, el qual no només serà rellevant pel sector financer, sinó degut al pes que aquest sector té actualment dins l'economia del Principat pirinenc, també pel conjunt del país. En aquest sentit, justifiquem aquest canvi pel fet que un important percentatge del Producte Interior Brut andorrà, es basa en el sector bancari, el qual porta dècades beneficiant-se de la diferència fiscal amb els seus països veïns. Una diferència que atreïa multitud de contribuents

¹⁰⁰ Més informació, disponible al portal web de l'Associació de Bancs Andorrans (ABA): <http://www.aba.ad/normativa-es/legal-y-fiscal/fatca-foreign-account-tax-compliance-act-es.html>, consultat l'1 de juny del 2015.

d'altres nacionalitats a Andorra i als seus bancs. Amb aquest nou canvi, potser molts d'aquests titulars residents fiscals d'altres països es plantejaran o treure els diners que tenen en comptes andorrans, per por de ser descoberts degut a l'intercanvi automàtic de les seves dades o, directament, preferiran evadir el seu capital a altres Estats els quals no intercanviïn informació.

Es tracta d'un canvi de les "regles del joc mundial", el qual afecta notòriament a Andorra pel fet de tenir les característiques exposades en l'anterior paràgraf. Un canvi que no només afecta al sector financer, ja que a part de representar un 20% del *PIB* andorrà, els bancs del Principat també són els principals creditors públics. Per la qual cosa, una fuga massiva de capital d'aquests bancs tindria importants conseqüències tan pel món privat, com al món públic.

Un canvi que Andorra ha començat a viure fa uns anys amb la introducció de nous impostos directes com els citats i la transformació i diversificació internacional de la seva economia. Uns impostos que al seu moment, han permès la negociació de *CDIs* (Convenis per evitar la Doble Imposició) que també ajudaran a incrementar la competitivitat d'Andorra a nivell internacional.

Com va succeir el 2008, aquets model pot passar per la creació de nous impostos i/o l'increment de la tributació dels existents, com també diversificar més l'economia. Altrament, aquestes són només algunes de les opcions que els dirigents polítics tenen a les seves mans. El que és segur és que l'antic model no tornarà i, personalment, a hores d'ara el futur econòmic d'Andorra, passa per aconseguir un bon acord amb la Unió Europea i l'homologació i aplicació dels nous estàndards internacionals en matèria de transparència i intercanvi de dades fiscals.

A més a més, tan per justícia tributària, com també per tal de fer menys dur i viable el nou canvi de model econòmic, Andorra ha d'exigir i treballar amb l'*OCDE* i la *UE*, per tal aconseguir un *level playing field* real i efectiu. Sense aquest, tots els canvis i nous textos legals internacionals, no acabaran mai de ser una opció efectiva a l'evasió i frau fiscal

V. CONCLUSIÓ

Aquest treball ha servit per tal d'establir de la forma més breu possible què s'entén per intercanvi de dades fiscals, així com esquematitzar com s'estructuren els nous tres

instruments jurídics que tenen com intenció acabar amb el frau i evasió fiscal a nivell internacional.

Com s'ha observat, tots tres mecanismes d'intercanvi de dades són de molt recent creació, fet que ens demostra que la veritable i real voluntat política per acabar amb l'evasió fiscal és de fa pocs anys. Si bé és cert que ja fa dècades que existeixen i es realitzen tan acords d'intercanvi d'informació, com convenis per evitar la doble imposició amb clàusula d'intercanvi d'informació, també ho són les reticències de molts Estats a l'hora d'intercanviar informació de naturalesa tributària. Un tipus d'informació amb importants interessos econòmics i polítics al darrera, però també jurídics, ja que l'objecte de la informació intercanviada forma part de l'espai d'intimitat i confidencialitat de la persona.

En aquest sentit, hem de recordar que les reticències estatals citades a l'hora d'intercanviar informació han estat afavorides pel fet que fins a dia d'avui la tendència mundial hagi estat *l'intercanvi de dades fiscals sota petició prèvia*. En aquest sentit, amb l'intercanvi automàtic, el qual hem de recordar que continuarà convivint amb l'intercanvi previ petició, es millorarà el flux d'informació ja que els Estats s'hauran compromès prèviament a intercanviar una tipus determinat d'informació de forma periòdica.

És per aquest motiu, que podem dir que el nou mecanisme automàtic d'intercanvi de dades fiscals és una eina que permetrà un millor i més ampli intercanvi al que hi ha hagut fins al moment. Ho és perquè a través de “la nova Directiva de l'Estalvi” de la UE, “l'estàndard CRS/ Models d'Acord entre autoritats competents de l'OCDE” i els “acords intergovernamentals FATCA”, els Estats ja estableixen quin tipus d'informació intercanviaran i, per tant, existeix ja un acord previ en relació a la matèria subjecte a intercanvi. Així mateix, vulnerar l'acord pot suposar greus sancions per les institucions financeres i/o entitats que tinguin capital estranger sota el seu domini.

També, és un canvi real perquè tots tres instruments jurídics tenen en compte multitud de productes financers i preveuen que s'intercanviarà informació al voltant de les creacions més actuals que l'enginyeria fiscal hagi inventat, evitant així el frau i evasió. A més a més, tots aquests instruments contempen que el subjecte al qual li pertanyen les dades fiscals sigui de qualsevol tipus (tan persona física, com jurídica), fet que amplia notòriament el camp d'informació intercanviada.

No obstant això, l'èxit d'aquests nous instruments jurídics dependrà de la bona implementació dels mandats legals. Una implementació que a hores d'ara planteja importants interrogants al voltant del cost, que es preveu milionari; la capacitat de les Administracions tributàries de gestionar tanta quantitat d'informació com la que es preveu intercanviar, així

com la seguretat en la transmissió de les dades que s'inclouen dins l'objecte de l'intercanvi de dades fiscals. Unes dades íntimes i pertanyents a l'esfera personal del contribuent

Nogensmenys, el que no es pot dir és que els Estats no gaudeixen dels mitjans legals adients per acabar o almenys reduir notòriament l'evasió d'un important nombre de diners que es calcula que s'evadeixen de les arques públiques, any rere any. L'èxit dependrà d'una voluntat política igual o superior a la que hi ha hagut fins al moment, com també l'acceptació de l'opinió pública d'aquests nous mitjans jurídics.

Per una altra banda, pel que fa a Andorra, hem de recordar que aquest petit país pirinenc s'ha inclòs en la "Declaració de l'OCDE sobre l'Intercanvi automàtic d'informació tributària" de 16 de juny del 2014, compromentent-se a implementar el nou estàndard mundial d'intercanvi automàtic. A més a més, hem de recordar també que actualment està negociant l'acord que suposarà l'aplicació de la Directiva de l'estalvi (2014/48/UE) i, per tant, també un intercanvi automàtic a nivell de territori europeu. En aquest sentit, tal i com postulen fonts del Govern d'Andorra, està previst l'aplicació d'ambdós textos jurídics de cara al 2018.

Per tant, tenint en compte el nou panorama present i futur amb el qual es troba Andorra, l'objectiu principal és aconseguir uns bons acords d'aplicació graduals amb el temps, tan de la Directiva de l'Estalvi, com del nou estàndard de l'OCDE, per tal que el sistema financer i la pròpia administració tributària andorrana puguin adaptar-se a la nova realitat. Una adaptació que haurà de ser més ràpida del normal, per un país que en pocs anys ha passat de tenir una legislació que preveia una quasi inexistent transparència fiscal, a tenir els primers acords d'intercanvi d'informació (2009) i conveni per evitar la doble imposició (2013), per acabar adaptant-se de forma veloç a l'intercanvi automàtic.

Per aquest motiu, reitero que el que pot exigir Andorra és temps, però en cap cas no pot negar-se a la nova tendència perquè si no l'acceptes estàs fóra, fóra de l'escenari europeu i internacional, tan present, com futur.

Parlant del futur, crec també que ara és el moment per tal de plantejar-se un nou model econòmic, ja que l'existent canviarà en els pròxims anys. Si bé és cert que des del 2008, Andorra ja treballa amb l'objectiu de diversificar la seva economia i exemples concrets són la introducció d'un paquet important d'impostos directes que permeten a les arques públiques recaptar un gruix important i necessari de diners.

A més a més, l'elaboració de lleis com la *Llei 10/2012* és un altre exemple fefaent que demostra la voluntat dels dirigents andorrans de canviar el model econòmic existent. En aquest sentit, aquesta llei ha suposat la plena obertura econòmica i l'entrada de més inversió estrangera al Principat d'Andorra, una de les economies més tancades a la inversió

internacional fins al moment, on la participació estrangera en les societats es limitava al 49 % del capital, i els no-nacionals havien d'esperar a tenir entre 10 i 20 anys de residència per adquirir drets econòmics. Fruit d'aquesta llei, cal citar el projecte ACTUA¹⁰¹ i la societat pública anònima de dret privat ADI¹⁰² (*Andorra Desenvolupament i Inversió*), com dos exemples d'actuals espais que demostren la voluntat conjunta de poder públic i món privat en aconseguir que Andorra pugui atreure capital estranger i es potenciï, diversifiqui i modernitzi l'economia andorrana.

Per una altra banda, també és important recalcar que aquesta obertura econòmica queda afavorida pels últims *Convenis per evitar la Doble Imposició* signats entre Andorra i les seves potències veïnes, França (2/4/2013) i Espanya (8/1/15). Aquests *CDIs*, aporten seguretat jurídica i unes millors condicions als inversors estrangers i, a més a més, incrementen i estratifiquen les relacions amb els països fronterers. Ensenms, les actuals negociacions amb Portugal, així com la voluntat d'arribar a un acord també amb Bèlgica, demostren l'objectiu d'Andorra de seguir firmant més Convenis per evitar la Doble Imposició, a partir del model de conveni de l'OCDE, i situen l'Estat Andorrà com un país compromès amb la transparència fiscal internacional. Una transparència que recordem ha anat en creixement des del 2009 amb la modificació de la Llei 3/2009, d'intercanvi d'informació en matèria fiscal i l'aprovació dels primers acords d'intercanvi d'informació, seguint el model de l'OCDE (actualment ja se n'han firmat 22, essent l'últim amb Suïssa, el 17 de març del 2014).

No obstant això, també crec que, apart d'intentar aconseguir diversificar l'economia, el futur i sostenibilitat econòmica d'Andorra passa sobretot per aconseguir un bon encaix amb els territoris veïns. No només amb els Estats fronterers, sinó amb tot el territori europeu i el seu mercat intern. És a dir, aconseguir que l'*Acord d'Associació* amb la Unió Europea que

¹⁰¹ El projecte ACTUA pretén unir els esforços de les institucions públiques amb els del sector privat, amb un objectiu clar: maximitzar el potencial de l'economia andorrana. A més a més, ACTUA també té per objectiu rebre i orientar els emprenedors estrangers que decideixin fer negocis a Andorra. En aquest sentit, aquesta ajuda normalment es realitza en el procés de constitució d'una societat, en l'obertura d'un comerç i en la resolució de dubtes rellevants sobre el mercat de treball, la seguretat social, la fiscalitat o les diferents opcions de finançament públiques i privades. Més informació: <http://actua.ad/que-es-actua>, consultat el 27 de maig del 2015.

¹⁰² ADI té un doble objectiu: d'una banda, incentivar la creació i el desenvolupament de nous sectors o sectors incipients per enfortir i diversificar l'economia andorrana, i d'altra banda, posicionar estratègicament el Principat d'Andorra com una economia oberta, moderna i atractiva a escala internacional. Per una altra banda, ADI va col·laborar en la creació d'ACTUA i actualment dóna assistència a moltes de les accions que realitza ACTUA. Més informació: <http://actua.ad/adi>, consultat el 27 de maig del 2015.

actualment s'està negociant, sigui bo per ambdós bandes i permeti a l'economia andorrana, a les seves empreses i als seus treballadors, tenir els mateixos drets que qualsevol "ciutadà europeu".

Altrament, també considero que si Andorra accepta l'aplicació de l'instrument legal europeu i el nou estàndard de l'OCDE, ha de condicionar tal acceptació a assegurar-se que tan la UE, com la OCDE, treballin per aconseguir que ambdós creacions jurídiques s'apliquin respectivament, és a dir, tan en el conjunt del territori europeu, com a nivell mundial. En resum, aconseguir el *level playing field* o almenys un nivell notori de normes comunes iguals que impliquin els principals centres financers d'Europa i del món.

Només així s'aconseguirà que imperi la justícia tributària, només així es podrà dir que s'ha guanyat "la lluita contra l'evasió fiscal".

VI. BIBLIOGRAFIA

- AGULLÓ AGÜERO, A.: “Intercambio de información tributaria y derecho de información. (Notas sobre la incorporación al Derecho interno de las directivas comunitarias en materia de intercambio de información)”, *Noticias CEE*, núm. 46, 1988.
- AVI-YONAH, R. i SAVIR, G.: “Find It and Tax It: from TIEAs to IGAs”, *Public Law and Legal Theory Research Paper Series*, University of Michigan, núm. 443, Michigan, 2015.
- BLANK, J.D. i MASON, R.: “Exporting FATCA”. *Law&Economics Research Papers Series*, New York University School of Law, núm. 14-05, New York, 2014.
- CALDERÓN CARRERO, J.M.: “El artículo 26 MC OCDE 2000: La cláusula de intercambio de información”, *Comentarios a los convenios para evitar la doble imposición y prevenir la evasión fiscal concluidos por España (análisis a la luz del Modelo de Convenio de la OCDE y de la legislación y jurisprudencia española)*, Fundación Pedro Barrié de la Maza, Instituto de Estudios Económicos de Galicia, A Coruña, 2004.
- “El control del fraude fiscal internacional a través del intercambio de información”, *Working Papers*, , Instituto de Estudios Económicos de Galicia, núm. 44, A Coruña, 2000.
- “El ECOFIN aprueba la modificación de la Directiva de Fiscalidad del Ahorro: un paso más en la lucha contra fraude fiscal internacional.”. *Anàlisi GA& P*, Madrid, 2014.
- “El futuro estándar global OCDE de intercambio automático de información financiera”, *Estudios financieros. Revista de contabilidad y tributación: Comentarios, casos prácticos*, núm. 374, Madrid, 2014
- “Intercambio de Información y asistencia mutua”, a CARMONA FERNÁNDEZ, N., *Convenios fiscales Internacionales y fiscalidad de la Unión Europea 2014*, CISS, Madrid, 2014.

---“Tendencias actuales en materia de intercambio de información entre Administraciones Tributarias”. *Documentos del Instituto de Estudios Fiscales*, Instituto de Estudios Fiscales, Ministerio de Economía y Hacienda, núm. 99, Madrid, 2001.

COLLADO YURRITA, M.A. i ROMERO FLOR, L.M.: “El intercambio de información entre administraciones tributarias”. *Intercambio internacional de información tributaria: avances y proyección futura*, coord. per Gemma Patón García, María Esther Sánchez López; Miguel Angel Collado Yurrita (dir.), Madrid, 2011.

DE MIGUEL VÁZQUEZ, J.: “Sistema CRS de intercambio automático de información tributaria de la OCDE y su relación con FATCA”, *Actualidad Jurídica.Deloitte-CISS*, núm. 85, Madrid, 2014.

G-20: “London Summit – Leaders’ Statement 2 April 2009”. Disponible al portal web: https://www.imf.org/external/np/sec/pr/2009/pdf/g20_040209.pdf, consultat el 19 de maig del 2015.

GAFI-FATF: “Annual Report 2013-2014”, París, 2014. Disponible al portal web: <http://www.fatf-gafi.org/documents/taxamnestyandassetrepatriationprogrammes.html>, consultada el 10 de maig de 2015.

GARCIA PRATS, F.A: “La asistencia mutua en materia de recaudación tributaria”, *Crónica Tributaria*, Instituto de Estudios Fiscales, núm. 101, Madrid, 2001.

HEIBERG, J.: “FATCA: Toward a Multilateral Automatic Information Reporting Regime”, *Wash. & Lee L. Rev*, núm. 69, 2012.

INTERNAL REVENUE SERVICE (IRS): “Comunicat de l’IRS de 24 de setembre del 2014: “IRS Warns Financial Institutions of Scams Designed to Steal FATCA-Related Account Data”. Disponible al portal web: <http://www.irs.gov/uac/Newsroom/IRS-Warns-Financial-Institutions-of-Scams-Designed-to-Steal-FATCA-Related-Account-Data>, consultat el 20 de maig del 2015.

LAMPREAVE MÁRQUEZ, P.: “La propuesta de modificación de la directiva sobre el ahorro”, *Quincena Fiscal*, núm.11, Madrid, 2009.

“La UE y Suiza intercambiarán datos sobre ahorros bancarios a partir de 2018”. *La Vanguardia*, 27.05.2015. Disponible al portal web: <http://www.lavanguardia.com/economia/20150527/54431479344/ue-suiza-intercambiaran-datos-ahorros-bancarios-2018.html>.

“L'OCDE confia en el compromís d'Andorra per assolir l'intercanvi automatic el 2018”. *Diari d'Andorra*, 27.10.2014. Disponible al porta web: http://www.diariandorra.ad/index.php?option=com_k2&view=item&id=36622.

MALDONADO GARCÍA-VERDUGO, A.: “Nueva posición de la OCDE en materia de paraísos fiscales”, *Documentos Instituto de Estudios Fiscales*, núm. 99, 2001.

MARTÍNEZ GINER, L.A.: “La “muliteralización” de la cooperación administrativa en materia fiscal: avances en el convenio OCDE-Consejo de Europa sobre asistencia administrativa”, *Crónica Tributaria*, IEF, núm. 2, Madrid, 2012.

MERINO ESPINOSA, M.P. i NOCETE CORREA, F.J.. “El intercambio de información tributaria: entre la diversidad normativa: entre la diversidad normativa, la imprecisión conceptual y la pluralidad de intereses”. *Crónica Tributaria: Estudios y Notas*, núm. 139, Madrid, 2011.

MORENO GONZÁLEZ, S.: “Nuevas tendencias en materia de intercambio internacional de información tributaria”: hacia un mayor y más efectivo intercambio automático de información”, *Crónica Tributaria*, IEF, núm. 146, Madrid, 2013.

NOCETE CORREA, F.J. i MERINO ESPINOSA, M. : “El objeto del intercambio internacional de información”. *Intercambio internacional de información tributaria: avances y proyección futura*, coord. per Gemma Patón García, María Esther Sánchez López; Miguel Angel Collado Yurrita (dir.), Madrid, 2011.

OCDE: “Automatic Exchange of Information: What its is; How it Works; Benefits; What remains to be done”, 2012. Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/automatic-exchange-of-information-report.pdf>, consultat el 21 de maig de 2015.

--- Comentarios del Comité de Asuntos Fiscales: “Manual per la implementació de l’Intercanvi d’Informació amb objectius tributaris”, 2016. Disponible al portal web <http://www.oecd.org/tax/exchange-of-tax-information/41814314.pdf>, consultat el 14 de maig de 2015.

--- “Comentarios del Comité de Asuntos Fiscales: Modelo de Convenio Tributario sobre la Renta y sobre el Patrimonio”, OCDE-IEF, 2010. Disponible al portal web: <http://www.estrategiafiscal.net/wp-content/uploads/2011/09/Modelo-de-Convenio-Tributario-sobre-la-Renta-y-el-Patrimonio-Versi%C3%B3n-Abreviada-2010-ESPA%C3%91OL.pdf>, consultat el 22 de maig de 2015.

--- “Declaració de l’OCDE sobre l’Intercanvi automàtic d’informació tributària” (*OECD Declaration on Automatic Exchange of Information in Tax Matters*), de 6 de maig de 2014. Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/mcm/MCM-2014-Declaration-Tax.pdf>, consultat el 17 de maig del 2015.

--- “Declaració de VIIè Fòrum Global de Transparència i Intercanvi d’Informació de el 29 d’octubre de 2014, pel qual 52 jurisdiccions signen el nou estàndard d’intercanvi automàtic. Disponible al portal web: http://www.bundesfinanzministerium.de/Content/DE/Pressemitteilungen/Finanzpolitik/2014/10/2014-10-29-PM42-Anlage-Englisch.pdf?__blob=publicationFile&v=1 , consultat el 19 de maig del 2015.

--- “Harmful tax competition. An emerging global issue”, 1998. Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/tax/transparency/44430243.pdf>, consultat el 17 de maig del 2015.

--- “Implementing the Tax Transparency Standards-Handbook for Assessors and Jurisdictions: tax transparency”, 2011. Disponible al portal web: <http://www.oecdbookshop.org/get-it.php?REF=5KGHSGR9W844&TYPE=browse>, consultat el 25 de maig del 2015.

- “Improving access to bank information for tax purposes: the 2003 progress report”, 2004. Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/14943184.pdf>, consultat el 17 de maig del 2015.
- “OECD’s project on harmful tax practices: the 2001 progress report”, 2002. Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/ctp/harmful/2664450.pdf>, consultat el 17 de maig del 2015
- “OECD’s project on harmful tax practices: the 2004 progress report”, 2005. . Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/ctp/harmful/30901115.pdf>, consultat el 17 de maig del 2015.
- GLOBAL FORUM FOR TRANSPARENCY AND EXCHANGE OF INFORMATION FOR TAX PURPOSES: “Automatic Exchange of information: a roadmap for developing country participation”, 2014. Disponible al portal web: <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/global-forum-AEOI-roadmap-for-developing-countries.pdf>, consultat el 22 de maig del 2015.
- “Peer Review Report-Andorra: Phase 1”, 2011. Disponible al portal web: https://books.google.es/books?id=XTdahi4uul4C&pg=PA67&lpg=PA67&dq=peer+review+andorra+phase+1&source=bl&ots=kunf5xS7YZ&sig=e1N6jnfptdGmIGBs_x2rXMHp9aQ&hl=ca&sa=X&ei=pYxwVdfjHoGkUOq6g5gD&ved=0CEYQ6AEwBQ#v=onepage&q=peer%20review%20andorra%20phase%201&f=false, consultat el 19 de maig del 2015.
- “Peer Review Report Andorra: Phase 2”, 2014. Disponible al portal web: http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/global-forum-on-transparency-and-exchange-of-information-for-tax-purposes-peer-reviews-andorra-2014_9789264217454-en, consultat el 23 de maig del 2015.
- OLSON, N.: “Discurs durant el Simposi Polític de la Indústria de Valors i Mercats Financers voltant de FATCA, 8 d’Agost del 2014 a Wahington”. Disponible al portal web:

<http://blogs.wsj.com/totalreturn/2014/10/08/tax-officials-express-doubts-about-fatca/>,
consultat el 22 de maig de 2015.

PATÓN GARCÍA, G.: “La dimensión del intercambio de información en los convenios fiscales internacionales”. *Intercambio internacional de información tributaria: avances y proyección futura*, coord. per Gemma Patón García, María Esther Sánchez López; Miguel Angel Collado Yurrita (dir.), Madrid, 2011.

POU i SERRADELL, V.: “Les noves negociacions entre Andorra i la Unió Europea. Cap a un acord d’associació sobre la participació al Mercat Interior Europeu i la revisió de l’Acord sobre la fiscalitat de l’estalvi”. *Crèdit Andorrà*, Andorra la Vella, 2014, p. 33.

ROSEMBUJ, T.: “Intercambio internacional de información tributaria”, Servei de publicacions i edicions de la Universitat de Barcelona, Barcelona, 2004

SARKOZY, N.: “Discurs sobre els plans del govern per ajudar les empreses i els individus a través de la crisi financera, a Saint Quentin, el 24 març 2009”, 2009.

SENTÈNCIES TSJCE citades:

SSTJCE de 28 d’Octubre de 1999, assumpte *Vestergaard*, C-55/98;
SSTJCE de 14 de Febrer de 1995, assumpte *Schumacker*, C-279/93;
SSTJCE de 15 de Maig, assumpte *Futura Participations*, C-250/95.

TRÈSOR DELS ESTATS UNITS D’AMÈRICA: “Comunicat complet de 27 de setembre de 2013: *Foreign Account Tax Compliance Act: Improvements Are Needed to Strengthen Systems Development Controls for the Foreign Financial Institution Registration System*”. Disponible al portal web: <http://www.treasury.gov/tigta/auditreports/2013reports/201320118fr.html#toc>, consultat el 20 de maig del 2015.

VEGA GARCÍA, A.: "Andorra: Exchange of Information and New Tax System in the Context of the OECD's and EU's initiatives", *Intertax*, Kluwer Law International, vol. 43, núm. 2, 2015.